

FEBRUAR

LA VIDA ESPIRITUAL

1980

DONONNO
LLENVE

El amor no se contenta con la letra de la Ley

El verdadero cristiano, entonces, no puede contentarse con cumplir la letra de los Mandamientos. Porque nuestro Mandamiento es el amor, y la única medida del amor es amar sin medida. *Les doy un Mandamiento nuevo: ámense los unos a los otros. Así como yo los he amado, ámense también ustedes los unos a los otros. En esto todos reconocerán que son mis discípulos: en el amor que ustedes se tengan los unos a los otros.* Este es el testamento de Jesús. En todo caso, la medida de nuestro amor es el amor de Jesús, que dio la vida por nosotros.

Amar al prójimo no quiere decir suprimir todas las diferencias humanas, pero sí unirnos por encima de ellas. Amar al prójimo no significa dejar de defender nuestros derechos, pero sí perdonar a quienes nos ofenden. Nuestro amor al prójimo, para ser auténticamente cristiano, ha de tener un carácter universal, y un alcance, no sólo individual, sino también social. "Practicar la caridad" es mucho más que dar algo de lo que nos sobra. Es darnos a nosotros mismos —lo que tenemos y lo que somos— en una actitud de disponibilidad hacia los demás.

Amar así no es fácil. Porque siempre está latente en nosotros el egoísmo. Porque todos tenemos defectos y nos resulta difícil comprendernos y tolerarnos. Porque hay ofensas que humanamente resultan imperdonables. Porque a veces el amor parece una utopía. Por todo eso, nunca amaremos perfectamente. Pero debemos tratar de lograrlo, y esto supone un esfuerzo que dura toda la vida. Un esfuerzo que vale la pena, porque *si nos amamos los unos a los otros, Dios permanece en nosotros*, como nos dice san Juan.

.....

Pregovori o hudiču

Boj se Boga in hudiča ne draži. (slovenski)

Hudič samo en las poželi,

pa iz njega močno vrv naredi in človeka vleče. (slovenski)

Napišite hudiču na roge: „Jaz sem angel“ in mnogi bodo verjeli. (ameriški)

Bodi vragu dober, s peklom ti poplača. (slovenski)

Ni tako svete obleke, da se hudič ne bi mogel skriti v njej. (nemški)

Kjer Bog svojo eerkev zida,

tam hudič svojo kapelico pritiska. (slovenski)

Kadar ima Bog praznik, tudi hodobec ne petkuje. (slovenski)

Zna vrag mnogo, ker je star. (slovenski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 47

FEBRUAR 1980

Pismo škofa Leniča zdomcem in izseljencem,

Dragi slovenski rojaki na tujem!

„Za vas sem škof“, je govoril svojim vernikom sveti Avguštin. Tako bi lahko rekel tudi jaz, ki me je sveta Cerkev postavila v to službo „za vas“. Ker vas nikoli ne morem doseči vseh s svojo živo besedo, mi dovolite, da se ob božičnih praznikih, izseljenski nedelji in ob novem letu obrnem na vas s tem pismom.

Najprej Vam vsem želim iz vsega srca zares lepe, mirne, zdrave, duhovno bogate, veselja in družinske sreče polne praznike Gospodovega rojstva, kakor tudi blagoslovljeno novo leto 1980. Če kdaj, vas bo še posebej te dni vaš spomin popeljal domov, v domačo cerkev, kjer ste nekdanj doživljali bogato vsebino in lepoto božiča. Velika je zares skrivnost božiča, ki nam je približala Boga, tistega Boga, ki se je spustil med nas, nas osvobodil greha, odrešil, posvetil, dal smisel našemu življenju in nas napolnil z veseljem upanjem: naše življenje se ne izteka v nič, ampak gre nazaj k Bogu, ki je vsa polnost in bo nekoč tudi nas napolnil s srečo, veseljem, življenjem.

Med letom nas zagrinjajo vsakdanje skrbi. Sodobni življenjski nemir in hrup nas odvrča od razglabljanja. Dajmo se vsaj sedaj ob teh lepih praznikih malo ustaviti in zamisliti.

Ljudje smo ustvarjeni po božji volji kot družbena bitja. Že pred rojstvom smo postavljeni v DRUŽINO. Po naravi nas vleče v skupnost, ker „človeku ni dobro samemu biti“. Že mlad človek si kmalu

zaželi, da bi imel družino. Družina je kakor topla greda, ki se v njej najugodneje razvijajo najprej temeljne naravne kreposti: smisel in občutek za drugega, nesebična dobrot, premagovanje, brušenje značajev, služenje, pristna človeška ljubezen do bližnjega. Družina pa je tudi „Cerkev v malem“. Bog prebiva v družini; če je združena v Jezusovem imenu. Tu v družini se člani drug od drugega navzemamo pristne vere in vseh drugih krščanskih kreposti. Na praznik svete Družine bomo obhajali izseljensko nedeljo. Doma bomo mislili na vas, molili za vas, v duhu vas bomo obiskovali na vseh kontinentih. Vi pa, dragi bratje in sestre, skušajte ta dan razmisliti vsak svoj odnos do svojih družin. Ali ste že zasajeni v svoji družini? Se niste morda izkoreninili? Pozabili na vse tiste vezi, ki bi vas morale vezati na zvestobo vsem članom družine? Kdor se iz družine izkorenini, je podoben samotnemu drevesu, ki se suši in hira.

Zal so se na tujem mnogokrat skrhale družinske vezi. Preveliko blagostanje, hlastanje za vsakdanjimi užutki je mnogokrat pripomoglo, da so se razdrla družinska ognjišča. Ko sem hodil po svetu, sem našel mnogokrat zares zgledne družine, ki so se na tujem še tesneje povezale med seboj in se tako zavarovale pred tujimi vplivi. Zakonska zvestoba je na tujem dvakrat dragocena.

Sreča in življenje vsake družine so OTROCI. Velika ljubezen in tudi velika skrb krščanskih staršev so. Vendar ne smemo pozabiti, da današnji otroci povsod po svetu, na tujem pa še posebej, rastejo povsem v drugačnih okoliščinah. Zato ti današnji otroci potrebujejo še posebne skrbi svojih staršev. Vem, da bi iz njih radi naredili dobre in poštene ljudi. Zato skušajte od njih odvrčati vse tisto, za kar veste, da je strup za mlado dušo, in posredujte jim čimveč duhovne hrane. Povežite jih z vašimi duhovniki, skrbite za njihovo versko vzgojo. Poskrbite jim dovolj dobrega branja in ne privoščite jim vsega, kar si njihovo še nerazsodno srce poželi. Ali v vaši družini še kaj skupaj molite? Ali greste v nedeljo skupaj k sveti maši, če le mogoče, k slovenski maši? Ali skrbite za prejemanje zakramentov spovedi in obhajila? Glejte, vse to je tista hrana, brez katere bi vaši otroci postali duhovno rahitični, nerazviti in zaostali.

Duhovna rast vsake krščanske družine zahteva, da imate v družini naročene dovolj VERSKE LITERATURE. Gotovo naj bo v vsaki krščanski družini sveto pismo v veliki časti. Danes imamo tudi mi, hvala Bogu, kar precej verskega tiska, ki nas obvešča o dogajanjih v Cerkvi doma in po svetu, obenem pa nas tudi nevsiljivo vzgaja in nam pamaga hoditi po pravi poti. Naša DRUŽINA ima že nad 100.000 naročnikov, OGNJIŠČE blizu 90.000, MAVRICA, ki jo imajo otroci tako radi, tudi že 50.000. Te številke so pač najboljše priporočilo. Le po-

skrbite, da bodo ti časopisi našli pot tudi do vaših družin. Naši izseljenski duhovniki, ki se iz ljubezni do vas žrtvujejo v tujini, vam bodo radi vse to oskrbeli. S tem jim boste delali samo veselje. Vem, da imate vsi željo, da bi tudi na tujem ostali vsi dobri in pošteni. Nobena stvar vam ne bo tako učinkovito pomagala k temu, kakor skrb za trdno, z ljubeznijo in medsebojnim žrtvovanjem povezano družino. Utrdite si ob teh dneh spet svoje družinske vezi. „Ljubezen Kristusova naj prebiva v vas obilno.“

Božični pozdrav in blagoslov vam pošilja

Vaš škof
+ Stanislav Lenič

Ljubljana, pred božičem 1979.

Marija in naš čas

Današnjemu človeku je iz prenekaterih pobožnih literatur in govorenja težko izluščiti pravilno predstavo o Mariji. Češčenje do nje nekaterih ne pritegne, celo odbija jih. Težko jo imajo za vzor.

Po eni strani se žena osvobaja in išče svojo enakovrednost z možem, po drugi strani pa ji v imenu Marije opevajo, da mora ostati v ozadju, podrejena, čeprav vsega spoštovanja vredna v svojem poslanstvu. Potemtakem more biti žena le soproga, mati ali devica. Ostane pomočnica moškemu, ujetnica svojega stanovanja, ali redovnica v svojem samostanu. Vso dejavnost v življenju prepušča moškemu. Taka naj bi bila marijanska žena.

Moški pa ima po vzoru Boga stvarnika v rokah oblast, ustvarja, filozofira, ustvarja zakone, vodi gospodarstvo in politiko, spreminja in vodi dogajanja v svetu. Žena pa naj bi po zgledu Marije molila v samotni, sprejemala, sočustvovala, negovala, tolažila, vzpodbujala, spremljala. Nič čudnega torej, da nekatere lik Marije odbija.

Tako izmaličeno podobo o njej nam dajejo izrabljene fraze, ki jih je ustvarila predstava ljudi ali nekatera marijanska litera-

tura. Dejansko pa se ne skladajo z resnično evangelijsko Marijo. Sveti Pavel je moral že svoje sodobnike opomniti, da v Kristusu ni več moškega in ne ženske, kajti vsi smo eno.

Marija je bila in ostane vsem vernikom vedno vzor zaradi tega, ker je v določenih trenutkih svojega življenja prostovoljno in popolnoma vdano sprejela božjo voljo in se ji podredila, ne pa zaradi svojega načina življenja, ki je bil zaradi kulturnih in družbenih razmer drugačen kakor življenje današnje žene.

Vsi, možje in žene, moramo posnemati Marijo, kajti odnos Marije do Jezusa je odnos vsakega vernika; pri tem spol ni važen.

Vsi, možje in žene, moramo posnemati Marijo, kajti odnos Marije do Jezusa je odnos vsakega vernika; pri tem spol ni važen.

Vsi smo poklicani, čeprav vsak na svoj način, da prinašamo svetlu Boga. Odvisno je od tega, kako se odpiramo za Svetega Duha in se mu dajemo na razpolago.

Vsi smo kot Marija „ubogi hlapci“, ki delamo to, kar smo dolžni storiti. Če bi Bog hotel, se mu ne bi bilo treba poslužiti nobenega izmed nas.

In končno smo vsi kot Marija povabljeni, da z neomajnim zaupanjem gradimo nov svet, ki bo postal naša nova zemlja.

Če hočemo torej, da bo Marija še naprej sodobna, mora postati tudi zgled vsem vernikom. Pa tudi potreben nam je njen zgled.

Današnjemu človeku zahodne družbe grozi pomasovljenje in konformizem: „Delam, kar drugi delajo“; na vzhodu totalitarizem: „Delam, kar drugi hočejo, da delam.“ Čeprav je masovnost in prilagodljivost do neke mere potrebna, pa človek ne sme izgubiti svoje enkratnosti in izvirnosti. Človek se pri samouresničevanju ne ponavlja, ampak prenavlja in ustvarja. Življenje je tem polnejše, čim svobodnejše vre iz samega sebe, čim več si upa, čim drznejše je, čim pogumnejše stopa v vse nepredvidljivo.

Prav Marija poziva današnjega človeka k ohranitvi njegove enkratnosti z edinim navodilom, da, ukazom, ki nam ga je dala na svatbi v Kani galilejski: „Kar koli vam poreče, storite!“ Z dejavnim izpolnjevanjem božje volje se bomo namreč najbolj samouresničevali in nikoli ponavljali.

Kaj nam ima Gospod povedati? Kako naj vemo, saj še moliti ne znamo zmeraj. Niti praznih vrčev svoje notranjosti mu nočemo pokazati. Tudi ne vemo, česa nam manjka, niti se ne spomnimo, da

bi lahko to vedela Marija in ona posredovala za nas. Ne moremo od Boga pričakovati, da nas bo spremenil, če mu ničesar ne damo, kar bi lahko spremenil. Ko pa smo tako zadovoljni, da lahko „delamo, kar drugi delajo!“

Jezus je v Kani nekako prenehal biti sin mizarja, sin Marije iz Nazareta, ker je „razodel svoje veličastvo“ in nastopil kot božji Sin, ki je pričel svojo pot na Kalvarijo. Nočemo tvegati, nočemo stopiti za Njim. Naše odločitve in spoznanja oblikuje svet, ki nas obdaja. Bežimo pred samim seboj in se ne maramo poglobiti vase, da ne bi slučajno zaslišali njenih besed: Kar koli vam poreče, storite!

To so besede Žene, kot jo je v Kani imenoval njen Sin. Tudi ona je prenehala biti zgolj Jezusova mati, saj je kot pobudnica čudeža prostovoljno prevzela vlogo soodrešenice. Odrekla se je sama sebi, žrtvovala sebe in svojega Sina. S tem bo ostala vedno moderna in napredna, kajti žrtvovanje je vedno sodobno, pa če se to sliši še tako neverjetno. Mi pa mislimo, da se ne smemo nikoli žrtvovati in ničemur odreči, da ne bomo starokopitni.

Kar koli vam poreče, storite! S tem bomo življenje doživljali v vsej njegovi vitalnosti. „Z Marijo oznanjujmo Jezusa!“ nam kličejo argentinski škofje v Marijanskem letu. Vzemimo to naročilo kot program leta!

Znamenja in klicaji

Pod tem naslovom je tednik Družina v svoji 44. številki 18. novembra 1979 objavil prilogo na 8 straneh. V prilogi se loteva nekaterih vprašanj družbenega življenja v Sloveniji. Gre za kritično analizo nekaterih poglavij učbenika Družba in socialistična morala za 7. in 8. razred osnovnih šol, ki je izšel v Ljubljani leta 1970. Avtor sporne knjige je dr. Vojan Rus. Kritika velja knjigi kot uradnemu učbeniku, ki ga je potrdil Republiški komite za vzgojo in izobraževanje. V njem so prikazi krščanskega pojmovanja človeka in življenja, trditve o krščanski morali, pogledi na izvor in vlogo religije, ki podajajo izkrivljeno podobo krščanskih stališč o teh vprašanjih. V imenu znanosti, v imenu zgodovinske resnice, v imenu odprtega in nepristranskega pogleda na svet so zato 4 profesorji teološke fakultete v Ljubljani s temeljitimi članki pojasnili pravo krščansko stališče.

Dr. Tone Stres govori o človeku kot proizvajalcu in osebi, dr. Franc Perko o marksizmu v šoli, dr. Štefan Steiner o krščanski morali po zamisli dr. Vojana Rusa in dr. Franc Rode o izvoru in vlogi religije.

Članke bomo — vsaj skrajšane — objavili v DŽ v naslednjih

številkah, da se bodo naši bralci lahko sami prepričali o neosnovanih trditvah uradnega učbenika za vse učence v Sloveniji, tudi otroke vernih družin, in o njihovi upravičeni zavrnitvi.

Komunistični režim ni mirno prenesel kritike. Beograjska Borba, glavno komunistično glasilo v Jugoslaviji, je že 18. novembra imenovala prilogo Družine pamflet, češ da potvarja znanost in jugoslovansko stvarnost.

Nekaj dni po izidu omenjene priloge se je oglasil tudi sam član predsedstva CK Zveze komunistov Jugoslavije Stane Dolanc. Ob odprtju novih obratov podjetja „Trim“ v Trebnjem na Dolenjskem je velik del svojega govora posvetil „napadom nekaterih klerikalnih skupin na jugoslovansko družbo“. Pri tem je navedel pisanje Družine. Ta da je v eni zadnjih številk prekoračila smisel, zaradi katerega izhaja. Po Dolancu so se pisci 4 člankov v prilogi Družine s tem, da so razpravljali o sedanjem političnem sistemu in vlogi vernika v sedANJI socialistični družbi, izključili iz demokratične fronte ljudi, ki gradijo socializem, češ da so razpravljali o vprašanjih, ki niso cerkvena ali verska, temveč zadevajo vso skupnost.

Profesorski zbor Srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši v Buenos Airesu v šolskem letu 1979. Od leve na desno: dr. Julij Savelli, Tine Debeljak ml., msgr. Anton Orehar, tajnica ga. Naca Osterc, lic. Vladimir Voršič, prof. Neda Vesel, dr. Marko Kremžar (ravnatelj), Pavle Rant, visokošolka Marjanka Lenarčič, lic. Franci Markež, Božo Stariha, dr. Katica Cukjati in prof. Albin Magiter (foto Marko Breznikar)

„Nikakor in nikoli ne bomo dovolili“, je vzkliknil Dolanc, „da bi versko svobodo, ki je ni bilo nikoli toliko (!), kot jo je v naši družbi, zlorabljali za pritisk na vernike in na njihovo samoupravno opredelitev.“ Dolanc je še dejal, da verniki v jugoslovanskem samoupravnem sistemu ne potrebujejo posrednikov, ki bi ocenjevali ter presojali njihovo enakopravnost oz. neenakopravnost. Takšno posredništvo da je že zelo blizu težnji, da naj bo Cerkev predstavnik

ali varuh nekega naroda, ali stališču, da je vera bistvena značilnost kakega naroda. Nato je Dolanc orisal, kako da so dogajanja zadnjih 500 let vedno onemogočala poskuse politično obvladati ljudi s strani vere in Cerkve na Slovenskem. Na koncu je zastavil še demagoško vprašanje, kaj morejo nuditi ti izzivalni predstavniki Cerkve slovenskemu delavskemu razredu in slovenskemu narodu.

Beograjski dnevnik Politika je že 9. novembra pod naslovom

„Versko prepričanje ali politizacija vere“ razmeroma obširno poročal o seji Komisije za agitacijo in propagando pri predsedstvu CK ZK Slovenije v Ljubljani, na kateri so razpravljali o pisanju tiska o odnosih družbe do verskih skupnosti, o dolžnostih časnikarjev, da pozorno spremljajo dogajanja na tem področju, o težnjah in delovanju rimskokatoliške Cerkve na Slovenskem in o pisanju katoliškega tednika Družina.

Razpravljalci so omenili tudi to, da Cerkev vse pogosteje poudarja pomen, ki ga ima boj za uveljavitev človekovih pravic, pri čemer se sklicuje le na evangelij. Ko gre za kulturne vrednote, želi biti Cerkev izrazito politična, z moralnega vidika pa hoče odgovarjati na vprašanja sodobnega človeka.

V razpravi je bilo zato poudarjeno, da morajo časnikarji, ki želijo poročati o odnosih med družbo in verskimi skupnostmi, nenehno spremljati življenje na tem področju. Ob tem so se ustavili pri predavanju dr. Rodeta „Resnično krščanstvo pri nas danes in jutri“, v katerem avtor zatrjuje, da nima nihče monopola nad višjimi družbenimi vrednotami.

Na seji so bili tudi mnenja, da so v Sloveniji navzoče težnje po oblikovanju nekakšnih novih oblik katoliške akcije. „Mladina o tem malo ve, zato lahko hitro postane žrtev takih idej.“ Glav-

ni urednik „Ljubljanskega dnevnika“ Milan Meden, poroča še naprej „Politika“, je pri tem opozoril na težnjo cerkvenih krogov, da bi se postavljali za zaščitnike slovenske narodnosti. „To je posebno vidno v pisanju katoliškega lista Družina, kjer je okrepjeno prizadevanje, da bi se Cerkev prikazala kot varuh narodnosti.“

„Politika“ nato poudarja, da je po zadnjih analizah v Sloveniji vernih 44% do 48% prebivalstva, vendar je ta odstotek odvisen od različnih pogojev, tudi od trdnosti gospodarsko političnega trenutka.

„Politika“ proti koncu navaja, da je predstavnik Marksističnega centra Slovenije Rado Jan „novo katoliško akcijo“ označil za „neobelogardistično akcijo, proti kateri se je treba odločno bojevati“.

Na koncu poročila v „Politiki“ izvemo, da so se na seji ukvarjali še z vprašanjem, kako delati z mladimi v Sloveniji. Presodili so, da posamezni prosvetni delavci ne kažejo dovolj zanimanja za obravnavana vprašanja, in to v sredinah, „kjer skoraj polovica šolskih otrok obiskuje verouk. Obnašajo se celo indiferentno, česar bi vsekakor ne smeli dopustiti.“

Pomnimo, da nismo bili na ta svet poslani za to, da bi na njem govorili in se napihovali, ampak za to, da bi z mislimi in delom prispevali k temu, da bi bil svet bogatejši in popolnejši. (Babler)

Človek in kristjan

Tako je v spremni besedi označen 6. zvezek Prenove „Človek in kristjan v današnji slovenski družbi in Cerkvi“, ki ga je pred kratkim izdal Nadškofijski ordinariat v Ljubljani (64 strani, cena 20 din). Novi zvezek se v marsičem razlikuje od dosedanjih. Najprej že po obsegu. S 64 stranmi je največje besedilo in najbrž ga tudi zvezka o oznanjevanju in o vodstveni službi, ki sta še v načrtu, ne bosta dosegla.

Potem po vsebini. Medtem ko so bila dosedanja besedila o zakramentih predvsem teološka, je to „antropološko“, o človeku. Upoštevana so spoznanja raznih znanosti, filozofije, sociologije in zgodovine, za končno vrednotenje pa je odločilno krščansko razodetje. Tekst se naslanja predvsem na drugi vatikanski cerkveni zbor. V presojanju današnjega položaja in zgodovinskega razvoja pa upošteva dejavnike, ki se zdijo važni za prebujanje današnjega vernega slovenskega človeka in za reševanje nalog v prihodnosti.

Skupne človeške vrednote, za katere se kristjani zavzemajo skupaj z drugimi, so v tem zvezku močno poudarjene. Zato more biti knjižica nedvomno pripravno izhodišče in podlaga za odkrit pogovor v današnji slovenski družbi. V spremni besedi je poudarjeno, da ima tekst, kot vsi dosednji zvezki Prenove,

prehodni značaj — ni torej končna uradna listina Cerkve na Slovenskem, temveč delovni tekst, ki naj daje pobudo za nadaljnje razmišljanje in pogovor. Škofje želijo, da bi pri tem zavzeto in prizadeto sodelovalo čim več sogovornikov.

Vsebina je razdeljana na sedem poglavij:

1. Današnje stanje, kjer je govor o njegovih posebnostih in vprašanjih, ki so pred nami;

2. Slovenski kristjan v zgodovini; poglavje prinaša pregled slovenske cerkvene zgodovine od začetkov do današnjih dni;

3. Dostojanstvo človeške osebe v njeni telesnosti in duhovnosti ter etični odgovornosti v vesti;

4. Zlo, greh in človek, kjer je govor o trpljenju in moralnem zlu ter nujnem smislu v človeškem življenju;

5. Človek — družbeno bitje. Posebno so poudarjena zakonska in družinska skupnost, soodgovornost za narod, državo in mednarodno skupnost, pa tudi položaj slovenskega kristjana v marksistično oblikovani družbi ter v odrešenjski skupnosti Cerkve;

6. Človekova dejavnost in prosti čas. Ne samo delo in proizvodno-gospodarska dejavnost, temveč tudi kulturna in znanstvena dejavnost ter pomen prostega časa in razve-

drila so prikazani v luči krščanske vere.

7. Človekova usmerjenost v prihodnost. Tu je govor o skrivnosti smrti in o krščanskem upanju, ki daje človeškemu življenju resnični smisel.

Šesti zvezek prenove je vsebinsko izredno bogat in se dotakne domala vseh vprašanj, ki zadevajo človeka in kristjana v današnji slovenski družbi in Cerkvi. Zato je tudi precej zahteven in ga ni mogoče kar na hitro preleteti. Le temeljit študij in zavzet pogovor odkrijeta njegovo vsebino in njegove razsežnosti. Primerjati ga je mogoče z učbenikom, ki ga moraš vedno znova jemati v roke. Zato pa je zvezek zelo primeren za obdelavo v skupinah, kot so npr. veroučne skupine, študentovska občestva, župnijski pastoralni sveti in študijski tečaji. Duhovniki in drugi pastoralni delavci, pa tudi laiki, ki se zanimajo za krščansko gledanje na človeka in za vprašanja, ki jih je danes treba reševati v slovenski družbi in Cerkvi, nikakor ne moreje iti mimo tega teksta. V njem bodo našli trdno podlago in zanesljivo informacijo za odkrivanje smisla in vrednosti človeka in njegove dejavnosti.

Lojze Šuštar

Sekularizacija je pojav, ki je pomemben za današnje stanje pri nas. Gre za neodvisnost zemeljskih resničnosti. Te se hočejo otresti vsakega varuštva vere in Cerkve. Vodravna usmeritev je skoraj popolno-

ma nadomestila navpično, človek živi in dela, „kakor da bi Boga ne bilo“. Čim bolj so ljudje Boga pomanjkljivo poznali kot izhod v sili, ko si niso znali pomagati, tem lažje ga pozabijo in zavržejo kot nekaj nepotrebne, kar nima nobene vrednosti. Zato sekularizacija prehaja večkrat v ateizem; tako v zvezi z njo ne moremo vedno govoriti o verski zrelosti, temveč o ateizaciji.

Pri nas ima pojav sekularizacije poseben poudarek zaradi ustavne „ločitve Cerkve od države“ in načela, da je vera človekova „zasebna zadeva“, medtem ko ateizem kot obvezni svetovni nazor „vodilne idejne in politične sile“ to ni. Tako ima ateizem prednost v javnosti in šoli, krščanstvo pa je porinjeno ob rob. Načelo o religiji kot „zasebni zadevi“ ustvarja ozračje neodkritosti in strahu, ustvarja dvojnost med zasebnim in javnim.

Kristjani ne smemo privoliti v to razdvojenost. V svojem vedenju moramo biti celoviti in usklajeni. Kar smo v srcu in družinskem krogu, to moramo biti tudi v javnosti.

„Človek in kristjan v današnji slovenski družbi in Cerkvi,“ str. 5-6; brošura je bila natisnjena brez oprostitve prometnega davka. To zato, ker si je upala povedati nekaj več, kot bi bilo oblastem všeč. S tem je pod tem vidikom — plačanja ali oprostitve davka — uradno uvrščena med šund in pornografijo.

V njej je tudi zapisano: „Svetovnonazorska osnova naše družbe hoče biti ateistični marksizem, ki ga kristjan ne more sprejeti in do

njega ne more biti ravnodušen. Vero imajo nekateri v naši stvarnosti še vedno za družbeno varno in hočejo to stališče uveljaviti v praksi. Zato kristjan, ki se dejavno udeležuje cerkvenega življenja, večkrat ne uživa popolnega zaupanja, češ,

da je družbeno nezanesljiv. Tudi vzgoja v šolah in v vzgojnih ustanovah je pogosto pod ateističnim vplivom. Versko delovanje Cerkve pogosto ocenjujejo negativno in ji neupravičeno pripisujejo politične cilje ali ji očitajo klerikalizem.“

Vladimir Truhlar

V P R A Š A N J E

P R A B E S E D A

Svetlordeča
prosojna alga
je sama
na morskem dnu.
Visoko
so pota parnikov,
visoko nad njo
besede ljudi.

Le morje ji govori,
vsevdilj ji govori,
svetlordeče govori,
skoznjo govori,
nosi jo, ko govori,
eno samo govori.

Zapustil sem
izkoreninjene
besede
ljudi
in stopil
vase.

Tu, v dnu biti,
nekaj Drugega
govori,
vsevdilj govori,
skozme govori,
nosi me, ko govori:
Prabesedo.

Stroji
okoli mene,
brezdušne ceste v sivem
in jeklenomodrem
nič ne sprašujejo,
ko po njih
završi pred viharjem
in se od daleč
zasliši grom.

Jaz pa sem
kot temnozeleno dolina,
z novimi pticami,
z mlado živadjo:
ko završi
skozi gozdove,
vse v njih
le še poslušaj,
vse zastrmi
v vršičo skrivnost;
vsa dolina:
eno samo
temnozeleno
vprašanje.

Ne morem
mimo Prabesede.
Vsa bit
ji prisluškuje,
vse v meni
le še vprašuje.

Nič
ne more več spati
ob njenem
vprašanju.

Ena sama
Prabeseda —
eno samo
strmeče
temnozeleno
vprašanje.

S K R I V N O S T

Od vsepovsod
se v nedoločenih
rdečih sijih
primikaš k meni,
a se povsod
v istih sijih
hkrati
odmikaš.
V enem
se daješ
in odteguješ.

Kakor da nosiš tančico,
ki ti v svoji rahlosti
obraz pusti presevati,
a ga hkrati
zastira.

Trdno,
zamolklordeče dno
si moji biti,
a si sama
brezdanja.

V svojo
nesnovno rdečino
me vsega zajemaš,
a jaz

te nikoli
in v ničemer
ne morem zaseči.

In vendar si v meni
ti sama, Morje,
ne le
tvoj odmev.
Ti sama
motnordeče šumiš
skozi prostorje duha,
ki te sprejema
kakor odprta
drobna
belorumena
školjka.

B O G

Tu, v dnu biti,
Skrivnost govori,
vsevdilj govori,
v nedoločenem
rdečem lesku
govori.

Drugače
kot moj duh govori,
kot rdeča
brezkrajna mesečina
v svetlobi
mojih oči
tako mi
v duhu govori.

Razkriva se,
ko govori.
In duh
v zamolklordečo luč
vsevdilj
govori:
Ti.

Ekumensko potovanje papeža Janeza Pavla II. v Turčijo

Od 28. do 30. novembra 1979 je bil sv. oče Janez Pavel II. v Turčiji. To papeževo potovanje je bilo v mnogočem drugačno od njegovih dosedanjih potovanj. Bilo je brez velikih množic. Obiskal je namreč državo, kjer katoličani predstavljajo neznatno manjšino. Srečanje z ekumenskim patriarhom Dimitriosom I. pa gotovo pomeni korak naprej v ekumenskih prizadevanjih obeh Cerkva.

Odhod iz Rima

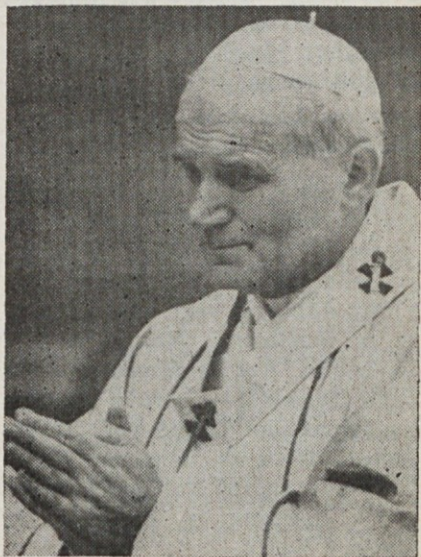
Papež Janez Pavel II. je krenil na pot 28. novembra ob 8.23 zjutraj z rimskega letališča. Pred odhodom so se od njega poslovili predstavniki italijanskih oblasti in rimske kurije. Papež je dejal, da gre na pot, ki jo je leta 1967 začel Pavel VI. in je namenjena delu za zedinjenje kristjanov. Papeža so na poti spremljali kardinala Casaroli in Willebrands, nekaj članov tajništva za edinnost in 50 televizijskih snemalcev ter časnikarjev iz raznih dežel. Preleteli so Pescaro, Jadransko morje, Jugoslavijo, Bolgarijo in Grčijo.

Sprejem v Ankari

Malo pred eno uro je letalo pristalo v Ankari. Ko je papež

stopil iz letala, je poljubil tla turške dežele. Papeža je pozdravilo močno državno zastopstvo, ki ga je vodil predsednik republike Fahli Koroturk. Ob njem je bil tudi zunanji minister. Sprejem je bil tudi zunanj minister. Sprejem je bil vljuden in prisrčen, a brez navdušenih množic. Papeža so pozdravili kot državnega poglavarja s topovskimi salvami, častno četo in igranjem himen Turčije in Vatikana. Predstavili so mu vodilne turške državnike, med njimi predsednika skupščine in predsednika vlade.

Z letališča se je papež s helikopterjem odpeljal v apostolsko

nunciaturu, od tam pa na obisk k turškemu predsedniku. Poklonil se je tudi pred spomenikom Ataturka, ki velja za ustanovitelja moderne turške države. Popoldne se je sestal z diplomatskim zborom in nato ponovno s predsednikom republike. Tokrat je bila navzoča vsa vlada.

Pisanje časnikov in uradno poročilo zunanjega ministrstva o obisku je bilo prijazno. V mavzoleju Ataturka je papež zapisal v zlato knjigo: „Oblast pri vsakem narodu je v božjih rokah. On daje pravega voditelja o pravem času. Ljubezen do svobode in spoštovanje zakona naredi narod zares velik, a samo Bog gradi in utrjuje njegovo prihodnost.“

Na sprejemu, ki ga je papež priredil predsedniku republike, je bilo okrog 50 najvišjih predstavnikov turškega političnega in kulturnega življenja.

29. november

Naslednje jutro je bil papež pri bogoslužju v italijanskem veleposlaništvu v Ankari. V nagoru je dejal, da je potrebno razvijati duhovne vezi med kristjani in muslimani. Najbrž je bilo to vabilo, naj muslimani — in tudi Homeini — strpno gledajo na pripadnike drugih ver. Na veleposlaništvu se je zbralo okrog 500 ljudi, največ Italijanov, Francozov, Nemcev in Poljakov, ki živijo v Rusiji.

Po deveti uri se je v vladni palači poslovil od predsednika republike, nato odletel s helikopterjem na letališče, od tam pa z letalom v Carigrad.

Ves čas bivanja v Turčiji so veljali strogi varnostni ukrepi, ker so nekateri muslimanski nestrpneži grozili z atentati, čeprav so vsi turški časniki poudarjali miroljubni namen papeževega obiska v deželo s 45 milijoni mohamedancev in le s 26 tisoč katoličanov.

V Carigradu so papeža pozdravili na letališču ekumenski patriarh Dimitrios I. in številni predstavniki civilnih in cerkvenih oblasti, med njimi tajnik svetega sinoda patriarh Meliton, armenski patriarh v Carigradu Kallustian, katoliški armenski nadškof Tcholocakian in predsednik turške škofovske konference Du Bois.

Po kratkem počitku je papež obiskal baziliko sv. Sofije, ki je danes muzej, si ogledal staro cesarsko palačo, potem pa odšel v apostolsko delegaturo. Popoldne je obiskal sedež ekumenskega patriarha. S patriarhom sta se sestala v cerkvi sv. Jurija. Papež je v francoščini izrazil veselje, da je smel priti v deželo stare krščanske tradicije. Iz Male Azije izvirajo imena prvih krščanskih skupnosti. Osnovne krščanske resnice so opredelili ekumenski koncili v Efezu in bližnjih mestih. „Tukajšnje Cerkve so znale skozi stoletja živeti skup-

no vero, ki so jo ranile žalostne zgodovinske razmere. Ne moremo mimo tega, da ne bi izrazili svojo trdno vero in zaupanje, da bomo kmalu začeli novo dobo.“

Dimitrios I. je papeža pozdravil v grščini. Papežev obisk pomeni več od običajnega srečanja dveh krajevnih škofov, to je srečanje Vzhodnih in Zahodnih Cerkva. „Srečanje je povezano z daljnim včeraj, s skupnimi apostoli in mučenci, verniki in koncili. Srečanje se povezuje tudi z bližnjo preteklostjo v spominu na 2 velika prednika, Atenagora I. in Pavla VI. Srečanje pa ima tudi božjo prihodnost, ki bo še poživila edinost, skupno izpovedovanje vere in popolno edinost v evharistiji.“

Papež in patriarh sta skupaj molila očenaš, potem pa skupaj podelila apostolski blagoslov, papež v latinščini, patriarh v grščini.

Papež je obiskal tudi pravoslavnega armenskega patriarha in armenskega katoliškega nadškofa. Katoličanom armenskega obreda je govoril v njihovi cerkvi sv. Janeza Zlatousta.

Zvečer je maševal v katoliški stolnici Sv. Duha. Z njim so so-maševali kardinala Casaroli in Willebrands in 36 duhovnikov. Papež je govoril o velikem veselju nad doseženo edinostjo, ki že obstaja med Cerkvami Vzhoda in Zahoda, pa tudi o žalosti, da še ni prišlo do popolne edinosti in

skupnega evharističnega opravi-la. Izrazil je upanje, da bi tretje tisočletje našlo kristjane vsega sveta v popolni edinosti. Po očenašu se je s patriarhom, ki je bil navzoč, pristrčno objel.

Po maši se je vrnil v apostolsko delegaturo, kjer je sprejel konzularne predstavnike.

30. november

V petek zjutraj je papež najprej sprejel majhno skupino Poljakov, potem pa se udeležil slovesnosti v cerkvi sv. Andreja. Tam sta s patriarhom podpisala skupno izjavo. Govora papeža in patriarha ter njuna skupna izjava pomenita višek papeževega obiska v Turčiji.

Papež je najprej govoril o apostolu Andreju, prvem zavetniku carigradske Cerkve, potem pa se je dotaknil Petrove vloge, ki je „brat med brati dobil nalogo utrjevati druge v veri. Prvi je odgovoren, da bedi nad edinostjo vseh, da zagotovi upanje božjih Cerkva...“ Prav v tem duhu je Petrov naslednik želel obiskati Cerkev, katere zavetnik je sv. Andrej, je poudaril papež. Povalil je patriarha v Rim: „Upam, da bova kdaj skupaj molila na grobu sv. Petra. Takšna srečanja bodo pred Bogom in božjim ljudstvom izražala našo željo po edinosti.“ Stik in teološki pogovor med katoliško in pravoslavno Cerkvijo je treba nadaljevati in okrečiti. Tudi verniki na obeh

štraneh morajo biti seznanjeni z napredkom dialoga.

Patriarh Dimitrios je dejal, da je papež „kakor angel miru prišel obiskat vse pravoslavne brate“. Poudaril je, da so imela takšen značaj vsa dosedanja papeževa potovanja. Vsa pa so tudi v znamenju obrambe vrednot, ki so v nevarnosti. Papež želi mir in dobro za Cerkev in svet. Patriarh je orisal dosedanje korake pravoslavja na poti edinosti in sprave. Tudi ta obisk je pomemben korak v dialogu. Kot čisto določen sklep srečanja s papežem je objavil imenovanje mešane teološke komisije, ki bo naprej razvijala dialog.

Iz Carigrada je papež z letalom odpotoval v Smirno, od tam pa v Efez. V tem starodavnem mestu je obiskal ruševine starega mesta, posebej pa kraj, kjer je bil v 4. stoletju vesoljni koncil, na katerem so slovesno razglasili resnico, da je Marija božja mati. Med mašo, ki jo je daroval v mestni cerkvi, je izročil vesoljno Kristusovo Cerkev v varstvo božji Materi.

Na letališču se je prisrčno poslovil od visokih turških predstavnikov in jim izrazil spoštovanje do turškega naroda. V Vatikan se je vrnil malo pred deveto uro zvečer.

Skupna izjava papeža in ekumenskega patriarha

Ker iščemo samo božjo slavo in izpolnjevanje njegove volje,

ponovno izjavljamo, da želimo storiti vse, da bi se približal dan, ko bo vzpostavljena popolna edinstvo med katoličani in pravoslavni, tako da bomo končno mogli skupaj obhajati evharistijo. Hvaliležni smo našim prednikom, papežu Pavlu VI. in ekumenskemu patriarhu Atenagoru I. za vse, kar sta storila za edinstvo naših Cerkva.

Napredek, dosežen v pripravljalnem obdobju, nam omogoča objavo, da se bo začel teološki dialog. Hkrati objavljamo tudi spisek članov mešane katoliško-pravoslavne komisije, ki bo zanj zadolžena. Cilj tega dialoga ni samo napredovanje k popolni edinstvu med sestrskima katoliško in pravoslavno Cerkvijo, temveč tudi prispevek k večstranskemu dialogu v vsem krščanskem svetu.

Dialog ljubezni, podrejen popolni zvestobi edinemu Gospodu Jezusu Kristusu in njegovi želji, je odprl pot razumevanju vzajemnih teoloških stališč, omogočil zблиževanje teološkega dela ter novo zadržanje do skupne preteklosti obeh Cerkva. Razjasnjevanje skupne preteklosti je plod dialoga ljubezni in nujen pogoj za napredovanje v prihodnosti. Dialog ljubezni se mora nadaljevati. Namenjen je sedanjemu trenutku, ki smo ga podedovali od preteklosti, hkrati pa je stvarnost, v kateri se mora odvijati naše prizadevanje.

Želimo, da napredovanje v edi-

nosti odpre nove možnosti za dialog z verniki drugih veroizpovedi kakor tudi z vsemi ljudmi dobre volje, da bi ljubezen in bratstvo prevladala nad sovraštvom in nasprotovanjem med ljudmi.

Želimo tudi vzpostavitev resničnega miru v svetu. Dar miru prosimo od njega, ki je bil, ki je in ki bo prišel; prosimo ga od Kristusa, ki je naš Gospod in naš resnični mir.

Ruska pravoslavna Cerkev

Madžarski kardinal pri pravoslavnem patriarhu Pimenu — Pogovori v Litvi in sprejem v ukrajinskem glavnem mestu

Na povabilo moskovskega pravoslavnega patriarha Pimena je v prvi polovici oktobra odpotovala v Sovjetsko zvezo delegacija madžarske katoliške Cerkve s kardinalom Lekajem na čelu. Obiskala je pomembnejša središča tamkajšnje pravoslavne Cerkve, pa tudi glavna področja katoliškega življa. Za obisk se je še posebej zavzemal papež Janez Pavel II.

Obisk je trajal od 7. do 16. oktobra. Madžarskega primasa Laszla Lekaja, škofa Jozsefa Czerhatija, tajnika madžarskih škofovskih konferenc iz Pečuha, škofa Kornela Patakyja iz Gyora in več duhovnikov so ob prihodu slovesno sprejeli patriarh Pimen, člani sinoda ruske pravoslavne Cerkve ter metropolit Juvenalij, poverjenik za stike z drugimi Cerkvami. Zastopstvo so sprejeli tudi v sovjetskem zunanjem ministrstvu (oddelku za stike z veroizpovedmi). Gostje so si prvi dan ogledali ka-

toliško cerkev v Moskvi in se pogovorili z edinim katoliškim duhovnikom za moskovsko področje, Stanislavom Možejkom. Naslednji dan na praznik bl. Sergija Radoneškega, zavetnika ruske Cerkve, so bili pri bogoslužnih obredih v središču patriarhata, v Zagorsku. Zaradi praznika je bilo ta dan v tem kraju, kjer je veličastna cerkev, starodavni samostan, pa še duhovna akademija in bogoslovje, veliko ljudstva.

Naslednji dan so se madžarski gostje odpeljali v Leningrad, kjer jih je sprejel metropolit Antonij, naslednik metropolita Nikodima, ki so se mu iztekle ure življenja v Vatikanu, v naročju rajnega papeža Janeza Pavla I. Udeležili so se slovesnosti proslave Duhovne akademije in metropolitovega bogoslužja. Tudi v Leningradu so obiskali katoliško cerkev in župnika Josifa Pavlionisa, ki je edini duhovnik za ves leningrajski okraj. Cerkev je posvečena lurški Materi božji. Od tam so odpotovali v sovjetsko republiko Litvo, kjer so obiskali skromne urade središča

katoliške Cerkve v Vilni. Za Litvance je bilo to prijetno srečanje, saj si vztrajno prizadevajo za zvestobo katoliški Cerkvi. Letos se še posebej spominjajo, da jim je papež pred 400 leti pripomogel k ustanovitvi najvišje narodne učne ustanove, univerze.

14. oktobra so Madžari obiskali glavno mesto Ukrajine, Kijev, odkoder se je izvršilo pokristjanjevanje vse Rusije. Maševali so v katoliški cerkvi. Stalnega duhovnika katoličani tam nimajo, le od časa do časa prihaja duhovnik iz Odese ob Črnem morju. Seveda so gostje obiskali številne kijevske znamenitosti (lepe cerkve, ki so večinoma le kulturni spomeniki in zato tudi obnovljeni, znamenite samostane in puščavniške celice). V Žitomiru jih je sprejel pravoslavni metropolit.

Obisk je služil večji povezavi katoličanov v Sovjetski zvezi s katoličani v drugih deželah, obenem pa utrditvi bratskih odnosov med pravoslavnimi in katoličani. Središče ruskega pravoslavja ima zadnja leta živahne stike z drugimi verskimi skupnostmi. Tudi stiki s

katoliško Cerkvijo so se zelo razvili, k čemur je veliko pomagal rajni metropolit Nikodim. V Moskvi se je že večkrat oglasilo zastopstvo papeškega tajništva za edinost kristjanov, letos je bilo tam tudi zastopstvo katoliške Cerkve iz Češkoslovaške. Že nekajkrat so bili tam tudi slovenski pobudniki za večjo edinost kristjanov, enkrat pod vodstvom pokojnega mariborskega škofa Držečnika. Upamo, da bo prišlo tudi do uradnega obiska predstavnikov katoliške Cerkve iz Jugoslavije.

Medtem ko se ponekod še krčevito zapirajo zблиževanju s katoliško Cerkvijo in ekumenskim stikom med pravoslavjem in katoličani, se ruska pravoslavna Cerkev zelo odpira, saj si takih srečanj in pogovorov želi. To ni brez pomena, ker je ta Cerkev najpomembnejša med pravoslavnimi Cerkvami, vrh vsega pa se ima za naslednico Carigrada v vodstvu vzhodnih kristjanov. Zveze s katoliško Cerkvijo ji bodo koristile tudi pri prenovi delovanja. Zato rada pošilja študirat svoje bogoslovce na katoliške bogoslovne šole.

Čudežna ozdravitev v Lurdu

Škof v Angrsu je na osnovi mnenj raznih zdravniških komisij podal uradno izjavo, da je smatrati ozdravitev Sergeja Perrina za „čudežno“. Imenovani je bil paraličen od leta 1964 in vid se mu je slabšal tako, da je bil že blizu slepote. Dne

1. maja 1970 se je Perrin udeležil romanja v Lurd. S tega romanja se je vrnil domov popolnoma zdrav: ni bil več paraličen in tudi vid se mu je povrnil v celoti. Zdravniki in razne zdravniške komisije, ki so ga natančno pregledale, so izjavile, da se ta ozdravitev iz zdravniškega stališča ne da razložiti.

Veličina in veselje življenja

Pod tem naslovom so jugoslovanski katoliški škofje izdali na zadnjem zasedanju (26. septembra) pastirsko pismo o zaščiti nerojenih življenj. Škofje se zavedajo, da govorijo o težavnem vprašanju, toda morajo o tem izreči besedo, če hočejo ostati zvesti svojemu poslanstvu. Pismo izzvani kot vabilo kristjanom in vsem ljudem dobre volje k razmišljanju o vrednosti človekovega življenja in kot poziv, da se zavaruje človekovo življenje od spočetja naprej.

PRVI DEL PISMA

Pismo v prvem delu obravnava krščanski pogled na življenje v luči božje besede in izročila Cerkve. Bog ljubi življenje, saj je življenje samo. Otroci so „božji dar“ (psalm 127). V enem najstarejših krščanskih spisov (Didache) beremo: „Ne ubijaj... Ne delaj splava in ne ubijaj otroka po rojstvu... To je pot smrti... Morijo svoje otroke in uničujejo božjo podobo.“ Pri tem pričevanju je Cerkev vztrajala do današnjih dni. Cerkveni zakonik predvideva posebne kazni za zavestne in svobodne storilce splava (kan. 2350), drugi vaticanski koncil pa pravi: „Bog, gospodar življenja, je zaupal ljudem zvišeno nalogo ohranjevati življe-

nje, nalogo, ki naj jo spolnjujejo na človeka vreden način. Zato je treba življenje takoj od spočetja naprej varovati z največjo skrbjo: splav in usmrtitev otroka sta gnusna zločina“ (CS 51, 3). O hudobiji splava se je že večkrat izrazil tudi sedanji papež: „Če naše človeške statistike... človeški politični, gospodarski in družbeni sistemi, navadne človeške možnosti ne zmorejo zagotoviti človeku, da se more roditi, bivati in delovati kot edinstven in neponovljiv, mu pa to zagotavlja Bog...“ (Božični nagovor 1978). V okrožnici Redemptor hominis pravi, ko utemeljuje verski temelj za vrednotenje človekovega življenja pred rojstvom: „Človek je v polnosti postal deležen skrivnosti Jezusa Kristusa; te skrivnosti je deležen vsakdo od štirih milijard prebivalcev naše zemlje, kakor hitro je spočet pod materinim srcem“ (t. 15).

DRUGI DEL PISMA

V drugem delu govorijo škofje o današnjem stanju varstva nerojenih otrok. Pozitivno ocenjujejo deklaracijo Združenih narodov o pravicah otroka iz leta 1959. Ta pravi, da „otrok zaradi svoje telesne in duševne nezrelosti potrebuje posebno varstvo tako pred

rojstvom kakor po njem“. Škofje omenjajo znano „Hipokratovo prisego“, ki je bila stoletja srčika medicinske etike. V njej mladi zdravnik prisega, „da ne bo dal ženski sredstva za splavitev ploda“. Ženevska deklaracija svetovnega zdravniškega združenja iz leta 1948 ohranja v bistvu isto stališče do splava: „Absolutno bom spoštoval človekovo življenje že od njegovega spočetja.“ Leto dni kasneje je isto združenje na zasedanju v Londonu sprejelo glavna načela medicinske etike, med njimi tudi tole: „Zdravnik mora vedno imeti pred očmi dolžnost varovati človekovo življenje od njegovega spočetja pa do smrti.“

Temu se v svojem načelnem stališču pridružuje tudi etični kodeks zdravstvenih delavcev Jugoslavije: „Izhajajoč iz načela spoštovanja človekovega življenja od samega spočetja, iz humanističnega socializma in medicinske znanosti, ima zdravstveni delavec splav za biološko-medicinsko, psihološko in socialno škodljiv pojav. Zavestno si prizadeva, da bo stvarna humanistična pravica do materinstva nad pravico do splava“.

Tako medicinska etika kakor razne zakonodaje dopuščajo možnost, da zdravnik-ginekolog brez kakršnih koli posledic za svojo službo in položaj odreče izvršitev splava, če ga ima po svoji vesti za etično nedopustnega. Škofje nadaljujejo:

„Vlada FLRJ je na predlog Sveta za ljudsko zdravje in socialno

politiko leta 1952 izdalo uredbo, po kateri lahko zdravnik, specialist za ginekologijo, ki bi bil kot član komisije proti splavu, odkloni izvršitev splava (Uradni list, št. 4, 1952).

Obžalujemo, da novejša zakonodaja ni upoštevala tega vprašanja medicinske etike in da to ni prišlo v etični kodeks zdravstvenih delavcev SFRJ iz leta 1963, četudi je to bilo v neki predlogi predvideno.

Mislimo, da ima medicinsko osebe človeško pravico, da v imenu vesti zavrne izvršitev splava ali sodelovanje pri njem. Svetovni zdravniški kongres v Oslu 1970 je izdal deklaracijo, ki med drugim razglša zdravnikovo pravico, da odkloni izvršitev splava ali nasvetovanje splava, če mu tega njegova vest ne dopušča (Deklaracija v Oslu z dne 22. avgusta 1970, par. 6).

To bi moralo priti do izraza tudi v našem etičnem kodeksu zdravstvenih delavcev in v naši zakonodaji, kakor so to storili že v mnogih deželah in nekaterih mednarodnih dokumentih.

Z veseljem priznavamo, da so iz spoštovanja do človekovega življenja nastajale in se še danes množijo pobude, gibanja in mnogovrstne ustanove za napredek človekovega življenja in varstvo otrok. Priče smo velikega napredka in razvoja na zdravstvenem in družbenem področju (centri za mater in otroka, posvetovalnice, porodnišnice, otroške jasli, otroški vrtci, šole, sirotišča, bolnišnice itd.) od zasebnih pobud posamez-

Dijaki 2. razreda Srednješolskega tečaja ravn. M. Bajuka z razrednikom Albinom Magistrom in prof. Katico Cukjati (foto Marko Breznikar).

nikov in skupin do organiziranih oblik na mednarodni ravni (UNICEF, Rdeči križ, Karitas, Lačni otrok itd.). Vse to priča o globoko zakoreninjeni zavesti o vrednosti človekovega življenja.“

TRETJI DEL PISMA

Tretji del pisma obširneje obravnava sedanja vprašanja ob splavu. Škofje menijo, da spada med najbolj žalostne pojave v današnjem svetu. Ugotavljajo, da glede dovoljevanja splavov vlada vedno večja popustljivost in da je veliko držav spremenilo pravno obravnavanje splava. Medtem ko je bil splav v vsakem primeru kazniv, se

zdaj za prve tri mesece nosečnosti ne zahteva nobena „indikacija“, ampak zadostuje le želja nosečnice. Kako je v Jugoslaviji? Škofje pišejo: „Člen 191 Ustave SFRJ se glasi: Človek ima pravico svobodno odločati o rojstvu otrok. To pravico je mogoče omejiti samo zaradi zavarovanja zdravja. Žal moramo ugotoviti, da ta temeljni člen razlagajo v smislu absolutne nezavarovanosti, polne svobode nad življenjem in smrtjo nerojenega otroka. Pri tem imajo splav za zdravstveni ukrep pri uresničenju pravice do svobodnega odločanja glede rojstva otrok. Čudimo se in skrbi nas ta preobrat naše zakonodaje do splava. Kljub tako številnim

izjavam in zakonom o zaščiti življenja in škodljivosti splava in poskusov odvracanja od splavljanja je bil storjen prehod k sprejetju splava kot sredstva za uravnavanje rojstev in zagotovitve človekovih pravic pri ženski.“

Škofje priznavajo, da vprašanje splava v našem času ni lahko rešljivo. Hitre spremembe v sodobnem življenju so res pogosto vzrok težavnih in zapletenih položajev v življenju ljudi, ko ni lahko spraviti v sklad dolžnosti spoštovanja človekovega življenja z dejanskimi dolžnostmi. Skušajmo razumeti starše, posebno matere, ki se znajdejo v precepu med ljubeznijo do svojega otroka in težavnimi osebni in družinskimi razmerami. V posameznem primeru lahko težavne okolščine zmanjšajo osebno odgovornost. Toda vsak človek se mora v svoji zavesti nenehno truditi, da vedno bolj in bolje spozna božjo voljo in da njene zahteve velikodušno ter požrtvovalno spolnjuje v življenju.

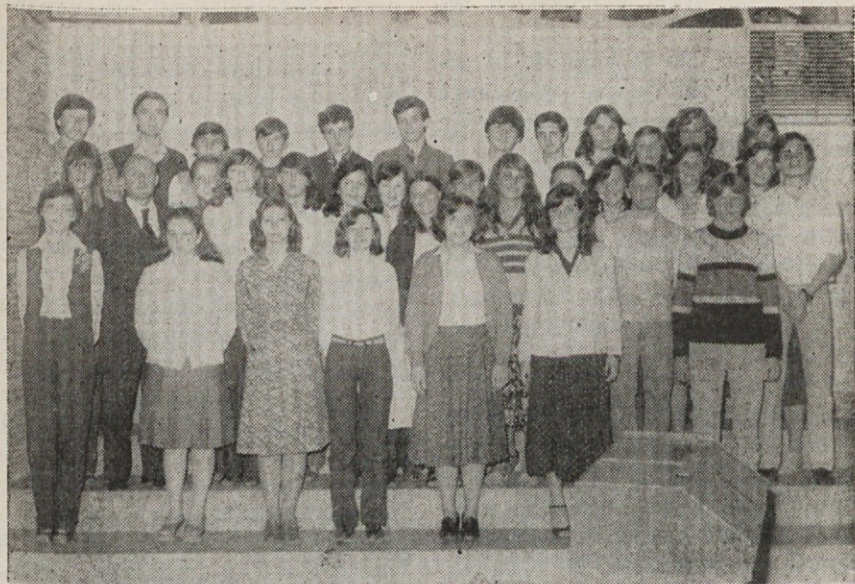
Zaradi resnice pa je treba povedati, da v zelo mnogih primerih navajajo povsem neutemeljene in navidezne razloge kot opravičilo za splav, da tako imenovane „indikacije“ samovoljno določajo, zlahka sprejemajo in neodgovorno povečujejo ali pa jih sploh ne iščejo. Veliko ljudi je izgubilo zavest, da je splav hudo нравno zlo. Od ted prihaja celo omalovaževanje splava kot družbenega, psihološkega, in celo nacionalnega vprašanja. Ta miselnost postaja tako močna,

da je v nekaterih okoljih potrebno veliko moči in vere, da se ženska upre nevzdržnemu pritisku.

Škofje nato govorijo o škodljivih posledicah splava za duševno in telesno zdravje žensk. Splav ima usodne posledice tudi v družbenem življenju. Splav ni in ne sme biti rešitev za družbena in gospodarska vprašanja v zvezi z družino, ne sme biti potuha za premajhno raziskovalno dejavnost zdravniške vede. S splavom prevračamo lestvico vrednot, saj človek ni več najvišja dobrina. „S tem smo prišli do motenih odnosov v družbi, kar posebno zadeva stare ljudi, bolnike in neproduktivne.“

Hitro naraščanje zemeljskega prebivalstva je gotovo vprašanje, ki ga ne smemo omalovaževati, toda v naših razmerah sploh ni sredstvo za reševanje prenaseljenosti, temveč znamenje in neizpodbitno znamenje oslABLJENE volje do življenja in pot k uničenju naroda. Ta pojav je, žal, navzoč povsod, je pa v nekaterih krajih še posebno očiten.

Miselnost, ki je naklonjena splavu, uničuje veselje do življenja, ne pozna velikodušnosti in pripravljenosti za žrtev, ne računa na božjo previdnost. Pri taki miselnosti ne moremo občutiti lepote in privlačnosti skrivnosti Boga človeka Jezusa Kristusa, ki je vzor in vabilo k odprtosti in predanosti Bogu. Ta dih hladu, brezčutnosti, mlačnosti in mrtvila se prav tako živo občuti v verskem in nravnem življenju posamezni-

4. razred Srednješolskega tečajaavn. Marka Bajuka z razrednikom Božom Stariho v šolskem letu 1979 (foto Marko Breznikar).

ka, družin, župnijskih občestev in v širših mejah cerkvenega in družbenega življenja.

Četrty del pisma

V četrtem delu svojega pisma škofje najprej opozarjajo na osnovne človeške in krščanske vrednote. „Če človek ne občuti lepote in privlačnosti dobrega, če nima moči za velike odločitve, tudi za velike žrtve, predvsem pa če nima ljubezni do otroka, potem bo govorjenje o splavu za mnoge nerazumljivo in neprepričljivo. Uspeh boja zoper splav je odvisen od zrelosti človekovega značaja, od moči in privlačnosti pristnih

humanih nagibov k življenju. Kjer ni celostnega humanizma, tam tudi ni možnosti, da bi na splav gledali v pravih razsežnostih.“

V današnjem svetu se kristjani pogosto srečujemo z nasprotnimi pogledi na življenje. Kar je kristjanom sveto, nekaterim ne pomeni nič. Tako je kristjan končno odvisen od svoje vere in vesti. Večkrat se v svetu čuti osamljenega in doživlja vero kot breme. Kljub temu pa škofje prosijo vse kristjane in ljudi dobre volje, naj na tej življenjski poti ne klonejo in za vsako ceno ostanejo zvesti glasu svoje vesti, temu najbolj skritemu jedru in svetišču človeka, kjer je čisto sam z Bogom,

čigar glas zveni v človekovi notranjosti. Ni lahko živeti po vesti, toda v tem je veličina in dostojanstva življenja. Človekova vest prejema iz nauka evangelija in iz nauka Cerkve.

Škofom se zdi, da bi morala naša Cerkev v pomoči staršem pri njihovem težavnem poklicu in pri daru rojstva in vzgoje otrok več storiti. Ne bi se smelo več dogajati, da neka žena, dekle ali mladoletnica naredi splav zato, ker ni bilo kristjana ali krščanskega občestva, ki bi ji pravočasno priskočili na pomoč. Beseda Cerkve bo prepričljiva tedaj, ko jo bodo spremljala dejanja. Res so možnosti Cerkve omejene, niso pa do konca izčrpane.

„Potrebno je razkrinkati tisto obliko farizejstva, ki zlahka prenaša grešne predzakonske in izvenzakonske spolne odnose, zgraja pa se in s prezirom gleda na neporočeno mater. Ta zasluži za tegadelj, ker ni naredila splava, pozornost in pomoč, ker je ob vseh težavah in nerazumevanju, pogosto od strani tistih, pri katerih bi mprala najti razumevanje, odgovorno prevzela nase rojstvo in vzgojo otroka.“ Škofje ostro obsojajo brezvestne zvodnice in moške, ki zlorabijo dekle ali ženo, pa jo potem prepustijo njeni stiski ali pa jo ženejo v splav.

Cerkev bo stalno in neutrudno razglašala krščansko gledanje na življenje in splav na vseh ravneh: od službenega učiteljstva

prek pridigarjev in spovednikov ter katehetov in osebnega pričevanja zadnjega vernika. Toda za reševanje težav v zvezi s splavom je potrebna tudi pomoč družbe.

„Ko se iskreno veselimo vsega tistega humanega, kar se v naši družbi dela za zaščito življenja in družine, se nam zdi potrebno pozvati našo javnost in odgovorne v družbeno-političnem življenju, da bi še bolj intenzivno delali za zaščito nerojenih otrok in družinskega življenja nasploh. Zelo pomembno je, da se v naši družbi življenje in humane vrednote zares ocenjujejo kot temeljne družbene kategorije.

Velikega pomena je, da se to čuti močneje v sredstvih družbene obveščanja. Mislimo, da bi bilo treba izvajati bolj pozitivno in bolj vsestransko družinsko politiko (delovni čas prilagojen materam in nosečnicam, gospodarska pomoč družinam s številnimi otroki, izgradnja primernejših stanovanj za razvoj in rast družine). Z obžalovanjem ugotavljamo, da imajo sredstva javnega obveščanja mnogokrat takšno vsebino, ki podira temeljna npravna načela in kvari človeka.

Mnenja smo, da je treba spremeniti obstoječo zakonodajo o splavu z namenom boljše in učinkovitejše zaščite človekovega življenja in družine, in sicer tako, da bo zavarovana zakonska pravica nerojenega otroka do rojstva. K osnovnim človekovim pravicam sodi tudi pravica do rojstva.“

Zadnji del pisma vsebuje vabila in spodbude. Prva je namenjena materam in očetom. Škofje vedo, kako velike skrbi in težave so pogosto povezane z nosečnostjo, posebno takrat, ko so življenjske razmere neugodne in prihaja otrok nepričakovano ali ko žene žive v ozračju, ki skuša dopovedati, da materinstvo nasprotuje razvoju ženske kot osebe ali njeni osvoboditvi. Potrebno je, da se žene zavedajo veličine in dostojanstva svojega materinskega poklica. To velja tudi za očete. Ne sme priti do tako imenovane „brezočetovske“ družbe, kar naj bi pomenilo, do očetje malo ali nič ne vplivajo na razvoj svojih otrok in prepuščajo to dolžnost ženi in drugim dejavnikom. Ko v novejši zakonodaji govorijo o splavu, očeta sploh ne omenjajo, kakor da bi ne imel nič opraviti s spočetim otrokom. Ali ni to hudo potvarjanje roditeljske funkcije, pri kateri enako sodelujeta oče in mati? Ali se morejo očetje s tem sprijazniti?

Ko škofje kratko omenjajo nauk Cerkve o odgovornem starševstvu, nagovorijo tudi sorodnike in znance: „Za starše, posebej še za bodoče mater, je usodnega pomena, kako bodo napoved novega življenja sprejeli družina, sorodniki, prijatelji in znanci. Ni redko, da lastna mati ali oče nagovarjata nosečnico k splavu. Pogosto se dogaja, da prav to priše-

Splošni: Da bi kristjani delali v povezanosti za zблиžanje vse človeške družine.

Misijonski: Da bi se redovniki in redovnice ustrezno pripravili na spremenjeni način misijonskega dela, ki jih čaka.

petavajo in k temu nagovarjajo družine in znanci, ki se morda celo hvalijo, da so dobri verniki.“

Zdravniki in zdravstveno osebje naj bi po besedah Janeza Pavla II. postali „pametni in plemeniti varuhi življenja.“

V Jugoslaviji je Cerkev ločena od države, toda škofje čutijo dolžnost, da se obrnejo tudi na predstavnike oblasti, družbenega in političnega življenja sploh, saj je splav problem z daljnosežnimi in širokimi posledicami za državo in Cerkev. Na tem področju se obe stikata. Skrb za življenje je enako pomembna za Cerkev in državo. Škofje priznavajo, da žalostnega pojava splava v današnjem svetu tudi državna oblast ne more povsem izkoreniniti. Usodno pa je, kakšno stališče zavzema oblast v svoji zakonodaji, v družbeni, gospodarski in zdravstveni politiki. Volja po zavarovanju življenja je vrednota, iz katere živijo naši narodi in na kateri temelji naša kultura. Veliko je odvisno od tega, v kakšni meri bo javna oblast to voljo do življenja podpirala in zaščitila. Vsekakor ni nikomur do tega, da bi bili naši narodi med tistimi, ki bi izumirali.

Obliko skupnega dela nam mnogokrat prinašajo že priložnosti same. Pogosto na primer zaposleni starši nimajo nikomur zaupati svojega otroka, pa so hvaležni cerkvenim ustanovam, če jim nudijo svojo pomoč. Mnenja smo, da sodi k osnovnim pravicam staršev, da dajo svojega otroka v varstvo tistim oseam, v katere imajo zaupanje, pa četudi so to naše redovnice.

Škofje naročajo duhovnikom, naj bi bila v središču njihovega pastoralnega dela skrb za družine, saj je prihodnost vere in Cerkve pri nas v veliki meri odvisna od človeško zdravih in versko trdnih družin. Skrbijo naj za temeljito in času primerno pripravo na zakon, za mlade zakonce. Pomagajo naj družinam v krizi in ne pozabijo tudi ločenih in samo

civilno poročenih. Posebno pozornost naj posvečajo družinam s številnimi otroki in tistim, ki so v nevarnosti, da bi pretrgali nit začetega življenja. Škofje izražajo pripravljenost, da v vprašanih človekovega življenja in njegove prihodnosti sodelujejo z drugimi kristjani v državi in z vsemi ljudmi dore volje, četudi se nimajo za vernike, da jim je le pri srcu „pristni humanizem in humano življenje na tej naši zemlji in v tej naši družini.“

V sklepnih besedah škofje še enkrat priznavajo, da so vprašanja o splavu zapletena in da jim ni uspelo opisati vse njegove težine in daljnosežnosti. „Mislimo pa, da bodo tisti, ki imajo posluš za duha evangelija in človeške vrednote, kljub temu slišali naš glas in doumeli, kaj nam je na srcu.“

Nezakonska mati

Kaj pa je tebe treba biló,
dete ljubo, dete lepó,
meni mladi deklici,
neporočeni materi? —

Oča so kleli, topli me,
mati nad mano jokáli se;
moji se mene sram' vali so,
tuji za mano kazali so.

On, ki je sam bil ljubi moj,
on, ki je pravi oča tvoj,
šel je po svetu, Bog ve kam;
tebe in mene ga je sram.

Kaj pa je tebe treba biló,
dete ljubó, dete lepó!
Al' te je treba biló al' ne,
vendar presrčno ljubim te.

Meni nebo odprto se zdi,
kadar se v tvoje ozrem oči,
kadar prijazno nasmejaš se,
kar sem prestala, pozabljeno je.

On, ki ptice pod nebom živi,
naj ti da srečne, vesele dni!
Al' te je treba biló al' ne,
vendar bom srčno ljubila te. —

France Prešeren

Latinska Amerika kot pastoralno področje

Latinska Amerika ima v različnih pogledih svoje posebnosti: v značaju svojega prebivalstva, v kulturi, v socialnem, gospodarskem, političnem in verskem položaju. Zato ima Cerkev na tem kontinentu posebne naloge. Te posebnosti moramo imeti pred očmi, če hočemo prav razumeti pastoralno prizadevanje Cerkve, kot se kaže na splošnih škofovskih konferencah CELAMA v Medellinu v Kolumbiji (1968) in v Puebli v Mehiki (1979).

1. Rasni značaj prebivalstva

Tu gre za dežele „novega sveta“; imamo jih za mlajše dežele, ker so v današnji obliki bile naseljene in oblikovane v zadnjih stoletjih in imajo torej, v primeru z evropskimi deželami, kratko zgodovino.

Prebivalstvo teh dežel sestavljajo različni elementi:

a. Njegova najstarejša prvina so še danes ohranjeni ostanki prvotnih prebivalcev, nekdanjih indijanskih rodov.

b. Drugo sestavino predstavljajo evropski inmigranti.

c. Močna je skupina mešancev prvotnih prebivalcev in evropskih kolonizatorjev. To je skupi-

na mesticev, ki jih po različnih stopnjah mešanja krvi moremo ločiti v: indijanske, bele in prave mestice, ki so pol Indijanci pol beli.

d. Od Brazilije in Ekvadorja proti severu pride še nov element črncev, ki križani z belim prebivalstvom dajejo skupino mulatov. Te črnce so v kolonialni dobi od 16. do 19. stoletja, zlasti v 18. stoletju, privražali v te dežele kot sužnje; porabljali so jih predvsem kot delavce v sladkorni industriji, ker se Indijanci in Evropei v tem delu niso bili obnesli.

A ob tej splošni oznaki so med posameznimi deželami velike razlike v sestavi prebivalstva: zakaj pred prihodom belih kolonizatorjev so dežele bile različno naseljene in so jih potem naselili evropski inmigranti ob različnem času: nekatere takoj ali vsaj kmalu, druge pa razmeroma pozno.

Pred prihodom Evropejcev je bila močno naseljena Srednja Amerika, zlasti Mehika, in v Južni Ameriki današnji Perú in okolica; tod so živeli močni indijanski rodovi z visoko kulturo. Na jugu Južne Amerike je bilo prvotno prebivalstvo manj števil-

no in z zelo primitivno civilizacijo.

Imenovane dežele, ki so imele številno prebivalstvo, so bile takoj kolonizirane, ker je Evropejce tam privabljal zlato (Mehika, Perú). Drugod tega ni bilo in je bila dežela naseljena po imigrantih v zadnjem času, kot npr. Argentina.

Pod vidikom naselitve dežel po imigrantih moremo torej ločiti v Latinski Ameriki stare in mlade dežele: kot skrajne primere smo za prve navedli Mehiko in Perú, za druge Argentino, ki je zelo mlada. Če gledamo evropske priseljence iz zadnjih sto let, jih v Mehiki skoraj ni, dočim je v Argentini glavnina prebivalstva prav od vseljencev iz teh let in je med vsemi po prebivalstvu najbolj evropska dežela.

Naj navedemo konkretnejše podatke iz zadnjih let o današnjem prebivalstvu teh dežel.

Mehika: Celotno prebivalstvo 50,67 milijonov. Indijanci 3,2% (mayas, totonacas, otomíes, náhuati, zapotecas, mixtecas; 52 indijanskih dialektov). Mestici-indijanci 54%. Mestici 30,6%. Mestici-beli 6,2%. Beli samo 0,6%.

Perú: Celotno prebivalstvo 13,586 milijonov. Indijanci 50% (1/4 čisti). Beli 15%. Ostalo v glavnem mestici (črnih in mulatov malo). Nad tri milijone prebivalstva splošno govori indijanska jezika quechua in aymará.

Argentina: Celotno prebivalstvo 24,352 milijonov. Se v ce-

loti smatra za belo: 85% tu rojeni potomci Špancev in Italijanov; 15% evropski priseljenci. Neznatni ostanki nekdanjih indijanskih rodov.

V dveh sredozemskih državah severno od Argentine, v Boliviji in Paragvaju, je posebno močan značaj prvotnih prebivalcev.

Bolivija: Celotno prebivalstvo 4,93 milijonov. Indijanci nad 50% (quechuas, aymares, guaraníes). Mestici 30%. Ostalo beli (in nekatere druge rase).

Paragvaj: Celotno prebivalstvo 2,4 milijona. V glavnem mešanica Indijancev-Guaraní in Špancev. Zaradi nekdanje mirne kolonizacije je prišlo do biološkega in kulturnega zlitja obeh elementov. prvotnega prebivalstva in kolonizatorjev; tako se je poleg španskega jezika ohranil v celoti med ljudstvom kot nacionalni jezik tudi indijanski guaraní. 40.000 je še pravih čistih Indijancev, ki govoré različna indijanska narečja (o tem velika odkritja slovenske etnologinje dr. Branke Sušnik, ki deluje v Paragvaju).

Od Brazilije in Ekvadorja proti severu pride pri prebivalstvu v poštev še črni element.

Brazilija: Celotno prebivalstvo 95,3 milijonov (prebivalstvo se je v 30 letih po drugi svetovni vojni podvojilo). Glavna elementa sta beli in črni. Beli 62%. Črni 11%. Mulati (in nekaj mesticev) 26%. Pravi Indijanci manj ko 1% (v notranjosti dežele; ne-

kateri še danes sovražni vsaki civilizaciji, npr. chavantes). Inmigracija je mlajša in izhaja predvsem iz Portugalske, Italije in Španije.

Ekvador: Celotno prebivalstvo 6 milijonov. Mešanica trojnega elementa: Indijancev, belih in črncev; prevladujejo Indijanci in mestici. Indijanci quechuas 27%. Mestici. Beli ok. 25%. Mulati. Nekaj črncev.

Kolumbija, Venezuela in Nikaragva (primer iz Srednje Amerike) imajo iste sestavine prebivalstva, le vsaka v nekoliko različnem razmerju.

Kolumbija: Celotno prebivalstvo 21,65 milijonov. Indijanci 2% (ok. 40.000 še ne podrejeni državi, npr. motilonos). Mestici 48%. Beli (Španci) 20%. Črni 6%. Mulati 24%.

Venezuela: Celotno prebivalstvo 10,4 milijonov. Mestici 65%. Beli 20%. Ostalo Indijanci in črni, v enakih delih.

Nikaragva: Celotno prebivalstvo 2 milijona. Indijanci 4%. Mestici (in mulati) 77%. Beli 10%. Črni 9%.

Kuba: Celotno prebivalstvo 8,25 milijonov. Beli 73%. Črni 12%. Mestici (mulati) 14%.

2. Kulturna podoba Latinske Amerike

Kot je izredno pisan latinsko-ameriški svet po rasni podobi svojega prebivalstva, tako je tu-

di slikovita njegova kulturna podoba.

Nekatere dežele so imele ob prihodu evropskih kolonizatorjev že svojo visoko civilizacijo.

Na področju Srednje Amerike je bila razvita civilizacija Aztekov, Toltekov in Maya-Indijancev; iz teh kultur se je oblikovala današnja mehiška civilizacija.

Povsem drugega značaja in ne manjša od teh je bila civilizacija Inkov, podlaga današnje kulture Peruja.

Spet druge so bile civilizacije, ki ne dosegajo imenovanih, kot je bila Guaraní-Indijancev, na področju današnjega Paragvaja in Brazilije. Na civilizaciji Quechua in Aymara temelji današnja civilizacija Ekvadorja in Bolivije.

Indijanski primitivni rodovi na jugu, na področju današnje Argentine, Urugvaja in Čila, niso zapustili znatnejšega kulturnega vpliva v teh deželah.

Ob evropski kolonizaciji je v Latinski Ameriki med krajevno domačo kulturo in tujo najprej nastalo nasprotje, potem je prišlo do nekega sožitja in končno do zlitja obeh v neko novo sintezo današnje kulture v različnih deželah. Z vselitvijo afriških črncev so bile v tem kulturnem križanju sprejete tudi nekatere prvine afriške kulture (gl. Puebla 307.409).

Po različnih starih krajevnih kulturah in po stoletnem nadalj-

njem razvoju je prišlo do današnje kulturne razlike med posameznimi deželami, čeprav so vse zrasle na isti špansko-portugalski kulturni osnovi.

Tej kulturi daje skupno duhovno podlago katoliško krščanstvo, kot ugotavlja Dokument iz Pueble v Mehiki (splošne škofovske konference CELAMa l. 1979): „V času od 16. do 18. stoletja so bili položeni temelji latinsko-ameriške kulture in njene katoliške osnove. Evangelizacija je bila toliko globoka, da je vera postala del njenega bistva, ji dala duhovno enotnost, ki se ohranja kljub poznejši delitvi Latinske Amerike v različne narode in je bila skupnost prizadeta po ekonomskih, političnih in socialnih prelomih“ (Puebla 412).

Mnogi bogati elementi starih osnovnih ljudskih kultur se v Latinski Ameriki še vedno ohranjajo.

Ohranja se ponekod poleg španskega še prvotni jezik teh dežel, še bolj pa stare ljudske navade: ob rojstvu, poroki, smrti, ob praznovanjih in shodih, stari obredi, obredni plesi in petje. Ta kultura ima svojo glasbo, petje, pripovedke in pravljice, ki kažejo mišljenje ljudstva, ljudsko modrost in njegovo povezanost z naravo; ta civilizacija se javlja v raznih rokodelskih umetnostih: pletenju, tkanju, izdelavi iz usnja, srebra, v keramiki; se kaže v načinu življenja: v lovu, ribolovu, obdelavi

zemlje, pripravi jedi, v obliki stanovanja, v življenju v naravi.

To kulturo tudi splošno odlikuje duhovna globina, kot izjavlja Dokument iz Pueble: „Ta kultura, često brez potrebnega globljega verskega pouka, vendar prežeta vere, se kaže v posebnih religioznih pojavih našega ljudstva. Glavni je globoki smisel za nadsvetno in obenem čut božje bližine. Ta se javlja v ljudski modrosti razmišljajočega značaja, ki na poseben način usmerja človekovo življenje v zvezi z naravo in ljudmi; javlja se tudi v smislu za delo in za praznovanje, za skupnost, prijateljstvo in sorodnost; tudi v čutu svojega dostojanstva, kljub ubožtvu in preprostosti tega človeka“ (Puebla 413).

Vendar ta preprosta kultura ob vdoru visoke moderne civilizacije iz Evrope in Severne Amerike na splošno ni odporna in odstopa mesto tujim kulturnim prvinam. To je pač splošen pojav ob današnjem stiku kultur, da stare kulturne oblike izpodriva moderna urbanistično-industrijska civilizacija. V Latinski Ameriki se to vidi v spremembah na vseh področjih življenja, od načina oblačenja pa preko glasbe in družabnih oblik do spremembe v mišljenju ob pogledu na svet in na življenje.

Cerkev v Latinski Ameriki se zaveda zgodovinske važnosti tega dogajanja ob stiku stare in moderne kulture na tem področ-

ju, kot kaže Dokument CELAMA iz Pueble.

Marsikaj starega se bo nujno umaknilo pridobitvam moderne civilizacije, ker tako narekuje nujen napredek. A to je predvsem na področju materialne kulture, civilizacije. Toda ta ne prinaša človeku samo vrednot; nasproti prejšnji kulturi more kdaj pomeniti tudi v kakem pogledu škodo in poplitvenje. Danes se nad novo civilizacijo npr. že splošno ponavlja pritožba, da je človeku vzela blagodejno povezanost z naravo in mu tako prinesla tudi škodo. Pa je kdaj še hujše: mo-

derna civilizacija večkrat pomeni glede na pravo kulturo duha in srca poplitvenje. Gre namreč v starih kulturah za velike trajne vrednote, ki jih človek nikdar ne sme žrtvovati moderni civilizaciji.

Tako se Cerkev zaveda, da mora danes latinskaomerškemu človeku pomagati ustvarjati življenjsko sintezo med njegovo religioznostjo, ki jo je treba ohraniti, izčistiti in poglobiti, in moderno obliko njegovega gospodarskega in socialnega življenja.

(Bo še)

Franc Gnidovec

Ob progi Helsinki-Beograd-Madrid

**Mednarodno posvetovanje
o človekovi pravici do verske
svobode (Salzburg, 1.—4.XI.)**

Zahodnonemški „Mednarodni inštitut za narodnostno pravo in regionalizem“, avstrijski in švicarski ustanovi „Iustitia et pax“ (Pravičnost in mir) so v salzburškem nadškofijskem domu za izobraževanje St. Virgil priredile štiritidnevni znanstveni posvet o spoštovanju in uveljavljanju človekovih pravic, zlasti pravice do svobode vere in svetovnonazorskega prepričanja, po zasedanjih evropske konference za varnost in sodelovanje v Helsinkih in Beogradu. Simpoziju so med drugim zaželeli uspeh kardinali König,

Höffner, Ratzinger, Krol in Benucci, esenski škof Hengsbach, general jezuitov p. Arrupe, ministrska predsednika deželnih vlad Rheinland-Pfalz ter Baden-Württemberg Vogel in Späth, bivši predsednik belgijske vlade Tindemans in švicarski zunanji minister Aubert. Pokroviteljstvo nad simpozijem, ki se ga je udeležilo okrog sto petdeset predstavnikov cerkvenega, kulturnega in političnega življenja iz različnih evropskih dežel, je prevzel salzburški nadškof Berg, predsedoval mu je predsednik nemškega zveznega urada za delo Stingl, za uspešen potek pa sta skrbela profesorja Olbert in Klötzel. Jugoslovansko.

škofovsko konferenco je zastopal profesor Rode.

Prvi večer je imel uvodno predavanje bavarski minister za prosveto Hans Maier iz Münchna. V preglednem, znanstveno umirjenem in zgodovinsko utemeljenem poročilu je prikazal krščansko pokrelo človekovih pravic, pri čemer ni pozabil omeniti, da sta se morala razsvetljenstvo in francoska revolucija boriti za uveljavitev teh pravic proti volji krščanskih Cerkva. Minister Maier je opozoril tudi na težave pri uveljavljanju temeljnih človekovih pravic v sila zapletenih razmerah sodobne družbe.

Dopoldne drugega dne je minilo v znamenju nastopa svetovno znane poznavalca marksizma jezuitskega patra Gustava Wettra. Z njemu lastno jasnostjo je orisal mesto, ki ga zavzema svoboda vere v ideologiji marksizma-leninizma. Pater Welter je posebej poudaril, da marksizem načelno ni nasilno sovražen do verskega prepričanja in Cerkve, da pa to iz praktičnih razlogov največkrat je, ker je vera naravni nasprotnik totalitaristični težji po samovladju ene same stranke in njene brezbožniške, filozofske krhke in logično nedosledne ideologije.

Sälzburški profesor Schwarz je nato govoril o verski svobodi kot temeljni človekovi svobodi. „Od verske svobode ni nihče osvobojen“; vsi si moramo prizadevati za svobodo vere in prepričanja. Svoboda verskih prepričanj se u-

dejanja tudi neodvisno od že utujenih Cerkva in celo proti njim; tudi pravica, da nimaš nobenega religioznega prepričanja — tako imenovana „negativna verska svoboda“ — spada k pravici do svobode vere. Cerkve se lahko le takrat verodostojno potegujejo za versko svobodo, če si hkrati prizadevajo tudi za svobodo drugače mislečih. V novejšem času kristjani pogosto niso bili tisti, ki bi se bili bojevali za svobodo, enakost, bratstvo.. V polpreteklosti so se za človekovo dostojanstvo zavzemali zunaj Cerkve, le-ta je celo nasprotovala tem prizadevanjem, ne da bi se zavedala, da je v tem boju bilo njeno meso, bila njena kri. Nujno je, da Cerkev tega nezakonskega otroka prizna za svojega odraslega sina, ga uzakoni in tako človeštvu v svojih vrstah zopet ustvari ustrezno domovanje.

Zatem so na posvetu prebrali poročilo dunajskega profesorja Ermacora, ki je predsednik delovne skupine pri komisiji Združenih narodov za človekove pravice. Znani izvedenec za narodnostno pravo je navzoče podrobno seznanil o delu te komisije, zlasti še o težavah, s katerimi se spopadajo pri dolgoletnem pripravljanju izjave OZN o verski svobodi. Sledili so dokaj natančni prikazi o (ne)spoštovanju verske svobode v deželah jugovzhodne Evrope. Kako je s svobodo vere in Cerkve pri nas v Jugoslaviji, je nepristransko in

stvarno poročal profesor Grulich iz Regensburga, ki je odličen poznavalec naših razmer in je o življenju verskih skupnosti v naši državi napisal že več tehtnih razprav in knjig.

V sklepnem predavanju je prelat Rabas osvetlil prizadevanje apostolskega sedeža za spoštovanje in uveljavitev človekovih pravic. Potožil je, da so do slej kristjani v Evropi izpričali bore malo posluha za te napore. Škofovske konference je zato pozval, naj od svojih vlad zahtevajo, da bi se le-te v Madridu, kjer bo prihodnje leto naslednja konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi, odločno zav-

zela za dosledno in vsestransko spoštovanje verske svobode in drugih človekovih pravic.

Udeleženci zborovanja so na koncu naslovili na podpisnice helsinške listine, ki se bodo zbrale v španskem glavnem mestu, „salzburško spomenico“, v kateri med drugim zahtevajo pravice ter svoboščine, ki so jih slovesno zagotovile svojim državljanom s podpisom helsinške listine. Nadaljnje kratenje temeljnih človekovih pravic, posebej še svobode vere in vesti, bo zagotovo ogrozilo vzajemno življenje ljudi in narodov in v Evropi, je rečeno v poslanici.

Franček Križnik

Kupčevanje z ljudmi

Že nekaj let cvete med Vzhodno in Zahodno Nemčijo svojevrstna trgovina. Med tema dvema državama se je namreč ustalila praksa, da Vzhodna Nemčija izroča Zahodni tiste svoje državljanke, ki so zaprti zaradi svojega nasprotovanja sedanji politični ureditvi Vzhodne Nemčije in ki bi se radi preselili na Zahod. A te oporečnike izroča Vzhodna Nemčija le pod pogojem, da te izročitve Zahod pošteno plača.

Pred kratkim je bila v časopisih objavljena vest, ki je posredno potrdila dosedanji trgovski posel. Vlada Vzhodne Nemčije je namreč skle-

nila, da svojih državljanov ne bo več prodajala na Zahod. Baje zato, ker so nekateri te posle vzporejali trgovini z belim blagom.

Kakšno ceno ima tak oporečniški Vzhodni Nemeč? V isti časopisni vesti je bilo objavljeno, da so za okrog 1.200 političnih jetnikov Zahodni Nemci plačevali letno (več let zaporedoma!) 50 milijonov nemških mark. Zahodnih seveda. Po teh podatkih (50 milijonov razdeljenih na 1200 oporečnikov) odpade na vsakega nekaj več od 41.000 mark. To seveda le v povprečju. Kajti velike ribe ali veliki grešniki so bili gotovo dražji, manjši prestopniki pa cenejši. Tudi na Vzhodu nimajo vsi ljudje enake vrednosti.

Komunistična morala

V knjigah, v katerih razlagajo komunisti svoj komunistični nauk — marksizem-leninizem —, ni veliko pisanega o morali. V njih se obravnava dialektični in historični materializem, se posvečajo dolgi odstavki kritiki kapitalizma in novi ekonomiji, ki jo ustvarjata in jo bosta še ustvarila socializem in komunizem. Seveda se obravnava tudi strategija in taktika proletariata pod vodstvom komunistične partije. Le mimogrede so v teh teoretičnih razmotrivanjih raztreseni tudi nekateri komunistični moralni nauki, ki pokažejo pravo naravo današnjega komunizma.

Po mnenju nekaterih dobrih poznavalcev marksizma-leninizma (na pr. Bochenski) pa ne privlačujejo ljudi — dijakov, delavcev, polizobražencev in tudi nekaterih izobražencev — omenjena teoretična razmotrivanja in težko razumljivi nauki Marxa, Engelsa in Lenina, ampak jih predvsem privlačujejo gesla, ki so moralne narave. Zato se nam zdi prav, da si ogledamo to komunistično moralo.

Glavne točke, v katerih se izraža komunistična morala, so naslednje: 1.) humanizem; 2.) sedanje človekovo stanje; 3.) največje zlo; 4.) vloga proletariata in 5.) vloga komunistične partije. Na prvi pogled se zdi, da nimajo te točke nobene zveze z moralo. Vendar te-

mu ni tako, kar bomo videli iz naslednjih izvajanj.

HUMANIZEM

Humanizem komunisti dolgo časa sploh niso omenjali, češ da je to „meščanska“ (buržajska) zadeva. O humanizmu so začeli govoriti samo tam in šele potem, ko so z brutalno silo končali komunistično revolucijo in se polastili oblasti. Potem, ko so pobili svoje nasprotnike, so hipoma postali humanisti. Je pa ta humanizem nekaj čisto drugega, kot ga razume ostali svet.

Kako utemeljujejo komunisti svoj humanizem? Pravijo, da je človek najpopolnejše in najvišje bitje ne samo na tem svetu, ampak sploh (ateizem), in da mora vse na svetu služiti človeku. Tako sta humanizem in ateizem najtesneje povezana. Humanist v komunističnem smislu je ateist. Drugačnega humanizma — na pr. takega, ki prizna Boga kot nekaj najvišjega in absolutnega — marksizem-leninizem ne pozna in ne prizna.

Zato je tisto taktično zatrdjanje nekaterih komunistov, da je humanizem stična točka med njimi nevernimi z ostalimi vernimi, samo prevara. Komunistični humanizem je ateizem in se bistveno in v osnovi loči od vseh drugih humanizmov, zlasti pa še od krščanskega.

In še na nekaj je treba opozoriti. Kako razumejo komunisti svoje humanistično pravilo, da mora vse na svetu služiti človeku? Odgovor bomo našli v naslednjem razgovoru med ameriškim in sovjetskim časnikarjem v času podpisa helsinške pogodbe. Govorila sta o plačah ameriških in sovjetskih delavcev. Amerikanec je dejal: „Plače naših delavcev so štirikrat višje od plač vaših delavcev.“ „Že res“, je odgovoril sovjetski časnikar, „tako je danes, toda čez čas bodo plače naših delavcev veliko višje od vaših plač. Sedanji rod se mora žrtvovati za prihodnje rodove.“ Amerikanec nato: „Več kot dve generaciji se že žrtvujeta za bodoče generacije, pa še ni videti, da bi tretja in četrta imeli lepše življenje. Če ste v oboroževanju dosegli Ameriko, zakaj pa je niste tudi v tem, da bi zboljšali delavčev zaslužek?“

Komunistični humanizem ne vidi *sedanjega* posameznega človeka, ampak vidi *prihodnje* človeštvo. V tem je bistvena razlika med komunističnim humanizmom (ki mnogo obljublja za prihodnost, ker sedaj dosti dati ne more) ter med ostalimi — tudi krščanskim — humanizmi, ki se trudijo, da izboljšajo življenje sedanjemu posameznemu človeku in s tem vsej človeški družbi.

SEDANJE ČLOVEKOVO STANJE.

Marksizem-leninizem uči, da človek danes v resnici ne živi pra-

vega življenja in da pravzaprav še ni postal pravi človek. Nima namreč še prave svobode, ker je vezan na naravne in družbene zakone, ki ga ovirajo v njegovi svobodi. To trditev postavlja komunizem zato, da poišče in pokaže krivca tega težkega človekovega stanja in zlije jezo na krivca. Ta krivec je opisan v tretjem stavku komunističnega moralnega zakonika, ki nosi naslov „Največje zlo“.

NAJVEČJE ZLO

Kdo je tisti silni krivec, da človek ne živi svobodnega človeškega življenja? Katero je po komunističnem mnenju največje zlo sedanje dobe? To silno in največje zlo je *zasebna lastnina produkcijskih sredstev*. Z odpravo te lastnine bodo rešeni vsi problemi v človeški družbi. Človek bo postal svobaden, nikomur podložen, od nikogar izkoriščan, z obilico zemeljskih dobrin, ki jih imajo sedaj v rokah lastniki zasebne lastnine produkcijskih sredstev. Potrebno je torej odpraviti to zasebno lastnino, vpeljati kolektivizem in družbeno lastnino in s tem bo nastopila nova, srečna doba za človeštvo.

To je tako silno enostavna in vsakomur razumljiva moralna formula, da razne idealiste, ki bi radi odpravili zlo na svetu, naravnost očara, tako da ne pomislijo, ali ni za to zlo na svetu morda še kak drug vzrok, in da je v deželah, kjer so odpravili zasebno lastnino pro-

dukcijskih sredstev in uvedli kolektivizem, še vedno mnogo zla, in da je npr. povprečna realna plača delavca v teh deželah mnogo manjša, kot je v deželah, kjer ni bil uveden kolektivizem.

VLOGA PROLETARIATA

Gornji moralni stavki dobijo nato svoj logični zaključek v četrtem in petem stavku komunistične morale.

Vprašanje se glasi: Kdo naj odpravi to silno zlo, ki ga predstavlja zasebna lastnina produkcijskih sredstev? Odgovor marksistov-leninistov se glasi — in to je bil cilj dosedanjega njihovega razmotrivanja: Samo proletariat (delavstvo) bo odpravil to zlo. Proletariat bo rešitelj človeške družbe. Proletariat naj se zave tega svojega velikega poslanstva in naj gre v boj za srečno človeško bodočnost.

Sedaj pa pride najvažnejši odstavek komunističnega moralnega zakonika in sicer odgovor na vprašanje: Kako pa naj proletariat odpravi zasebno lastnino, kako naj uvede kolektivizem in napravi srečno človeško družbo. Odgovor na

to vprašanje je v naslednjem petem stavku komunistične morale.

VLOGA KOMUNISTIČNE PARTIJE.

Lenin — dejanski ustvarjavec marksizma-leninizma —, se je izjavil o proletariatu zelo zaničljivo. Rekel je, da je proletariat neumen in da potrebuje neko predstražo, generalni štab, skupino ljudi, v katerih je utelešena zavest in volja proletariata. In ta skupina, ta generalni štab, je — *komunistična partija*. To zavest je treba vcepiti vsemu delavstvu na svetu. Edino komunistična partija mu lahko pomaga in ga lahko vodi v njegovem boju.

Iz tega pa sledi glavno komunistično moralno načelo: *Delati je treba, da komunistična partija čimprej zmagaja. Za dosego te zmage je dobro in moralno vse, kar pomaga k tej zmagi; slabo in nemoralno pa je, kar jo pri njenem zmagovitem pohodu ovira. To je ves komunistični moralni katekizem. Vsak zločin je dovoljen, ako pomaga partiji do zmage.*

Rudolf Smersu

Ekumensko svetišče na Sinaju

19. novembra 1979 je egiptovski predsednik Sadat položil prvi kamen za ekumensko svetišče na znameniti gori Sinaj, ki so jo Egipčani dobili nazaj 2 meseca prej. Slovesnosti pri začetnih delih za to zamisel, ki naj bi združevala tri

velika monoteistična verstva, krščanstvo, judovstvo in islam, so se udeležili veliki rabin iz Kaira, koptski pravoslavni patriarh šenuda III. in iman Abdel Rahman Bissar za muslimane. Svetišče bo imelo hkрати mošejo, cerkev, sinagogo in knjižnico. Poleg svetišča nameravajo postaviti tudi gostišče za 300 oseb.

Združeni - v prihodnji rod!

(Govor na obletnici Našega doma v San Justo)

Dragi prijatelji! Danes obhajate družinski praznik svoje soseske, novo obletnico svojega skupnega doma. Primerno je, da vam čestitamo, ker ste si postavili ta lepi dom, da vas pohvalimo za delo, ki ga v njem opravljate. Primerno je tudi, da se razgovorimo o pomenu doma in dela v njem, da sprožimo nekaj pobud za razmišljanje in nadaljnje delo.

Dom in delo: zakaj, kako, čemu? Odgovor na ta vprašanja ste nakazali, ko ste si za geslo današnjega slavlja izbrali besede: Združeni v bodoči rod! Skušajmo tedaj osvetliti smisel tega gesla! Skušajmo okrepiti zavest o potrebi združevanja in skupnega napora! Skušajmo poživiti misel, da je pri vsem delu še posebej treba imeti pred očmi dobro tistih, ki prihajajo za nami, da je treba njim pomagati do prave prihodnosti. Predvsem zato: Združeni v prihodnji rod!

Združeni! Združeni v življenju, združeni v delu, združeni v bolih in združeni v sreči in veselju! Človeku ni dobro samemu biti, nas opozarja sveto pismo, človek je družno bitje, nas uči modroslovje. Človek potrebuje družbe, je ustvarjen zanjo, le v družbi more po-

stati cel človek, le v družbi more doseči polno človečnost, ker se more dajati drugim in sprejemati od njih, tako le v družbi more izpolniti svojo človeško nalogo.

Ne bo odveč, če si pokličemo v zavest dejstvo, da je v tem tuzemska človekova naloga: napraviti iz sebe čim več in čim boljše. V nekem oziru je to res naloga vsega stvarstva, vsake stvari. Rastlina skuša iz semena, iz katerega kali, iz prsti, iz katere se hrani, s pomočjo zraka, ki ga diha, in sonca, ki jo ogreva, dorasti v svojo zrelost, se razcveti in dati sad. Žival ki je prišla na svet, si poskrbi hrane in zavetja, nagonsko raste in izpolnjuje svojo nalogo. Človek je obema, rastlini in živali, podoben v tem, da mora pravtako doseči svoje polno življenje, da mora do čim večje mere razviti v sebi in dati iz sebe, kar največ more. A človek se od obeh, od rastline in od živali, razlikuje potem, da rastlino in žival pri rasti vodi že sam nagon, človek pa mora pri tem tudi sam osebno in svobodno sodelovati, si mora prizadevati, da najde pravo pot in doseže končni cilj.

To je človekova naloga in v tem je človekova odgovornost. Če se

zmoti, če svojo pot in svoj cilj zgreši, si lahko nakoplje krivdo. Ni vsakega poraza sam kriv, močno vlogo igrajo tudi okoliščine, a truditi se mora, da tudi okoliščine preseže in celo izkoristi, da iz njih in, če treba, mimo njih ali proti njim čim bolj izpolni svojo življenjsko nalogo.

Pri tem more dobiti dragoceno pomoč od vrstnikov, od drugih ljudi. S skupnim naporom je laže premagati ovire in težave, z združenimi močmi se morejo doseči cilji, ki bi posamezniku ostali nedosegljivi. Že zato je primerno in potrebno, da se ljudje družimo, da sodelujemo, da skupno delamo za čim boljše življenje vseh skupaj in vsakega od nas.

To pa še nikakor ni edini niti ne najvažnejši razlog za združevanje. Človek je po Stvarnikovi zamisli kralj stvarstva. To mu daje kraljevske pravice, pa tudi kraljevske dolžnosti v stvarstvu. Ima pravico, da mu ostalo stvarstvo služi, a ima dolžnost, da pomaga vsemu stvarstvu pri izpolnitvi njegove naloge. Človek je po božji zamisli sostvarnik božji, Bog mu je prepustil, da tako rečemo, delež na svoji stvariteljnosti. Zato človek mora pomagati, da tudi ostale stvari čim bolj razvijejo svoje možnosti, da v njih čim jasneje zasije božja zamisel in božja podoba. Zato človek stvarstvo raziskuje, se pogloblja v njegovo bistvo in njegove zakone, zato tudi dejavno posega v stvarstvo, uporablja njegove sile in zmožnosti, da ga izpo-

polni in postavi tudi v boljše službo lastnemu prizadevanju za življenjsko polnost. To je njegova pravica in dolžnost.

Njegova pravica in dolžnost pa zadeva tudi njegove vrstnike, druge ljudi. Ne pravica v smislu, da bi tudi njih smel izkoriščati s službo sebi, da bi ob njih in iz njih smel iskati le svojo življenjsko polnost. Odgovoren je tudi za njihovo rast in njihovo življenje. Z njimi sam raste in se izpopolnjuje ali pa življenjsko okrneva in propada. Karkoli kdo stori, na neki način odmeva v vsej človeški družbi. Kar napravi dobrega, skrivnostno zboljšuje tudi druge, in prekletstvo storjenega zla pade tudi na druge. Dobro se ne izžareva le tako, da iz njega izvirajo dobra dela tudi za druge, dobro se javlja in širi tudi tako, da iz njega nastaja in raste dobro tudi v drugih. Dobro je kot magnet, ki druge priteza in jih enako namagnetni. Kjer je kdo zares dober, kolikor more človek biti dober, tam se zmanjšuje nasprotje dobrega, ki je zlo. Kdor je zares dober, to je svetnik, posvečuje tudi druge in sploh vse stvarstvo. V vsem, kar delamo, in z vsem, kar opuščamo, delamo boljše ali puščamo, da postajajo slabši tudi drugi. Tudi zlo se širi in rodi novo zlo, a dobro je močnejše: le ono more ne le buditi novo dobro, edino ono more presegati in odpravljati tudi zlo. Tega moremo premagati le z dobrim, nikdar z drugim zlom.

Potrebno je torej, da se v vsem

svojem delovanju oziramo tudi na druge. Naj hočemo ali ne, naše delo in že naše življenje se zrcali v drugih, v dobrem ali v zlem. Seveda je tudi obratno: kar oni počno, dobro ali zlo, zadeva tudi nas, dela boljše ali slabše tudi nas. Če se tedaj združimo za dobro, moremo skupno doseči večje dobro, kakor bi to mogel doseči vsakdo sam, celo večje dobro kot bi ga mogli doseči vsi, ko bi se trudil vsak zase in ločeno od drugih.

Združevanje in skupno prizadevanje za čim polnejše življenje vseh in vsakogar je torej potreba vsakega človeka in vsake skupnosti. Ni pa vedno lahko tega doseči. Na pot se stavijo ovire in zapreke, ki jih je treba preseči. To pa zmore le ljubezen, resnična ljubezen do dobrega in do soljudi. Ljubezen nam je zapovedana, to je, kot ve-

mo, ena izmed dveh prvih in največjih zapovedi. Vemo, da moramo ljubiti bližnjega kakor sami sebe, in vemo, saj smo se učili iz katekizma, da je naš bližnji vsak človek, naj bo prijatelj ali sovražnik. Kljub temu pa marsikdaj menimo ali vsaj ravnamo, kakor da bi tako mislili, da je naš bližnji vsak človek, le naš sosed ne. Sorazmerno lahko je namreč ljubiti človeka sploh, kateregakoli človeka, ki ga nimamo določno pred seboj, ni pa vedno lahko ljubiti konkretnega, tega in tega določenega človeka, ki nam je kakorkoli napoti, ki nam je storil kaj žalega, ki nas opravlja in obrekuje, ki nam je kaj dolžan, pa se brani dati, čigar pes ponoči laja pod oknom naše spalnice, čigar kokoši hodijo brskati na naš vrt . . . , s katerim imamo kakršnekoli težave.

Tudi v nas utegne biti ovira, da ne zmoremo prave ljubezni do so-ljudi. Ne prenesemo človeka, ki drugače misli in ravna, kot to de-lamo mi. Pred leti je prišla v po-gostejšo rabo beseda dialog ali razgovor. Ni bila nova beseda niti stvar, ki jo označuje, le rabiti smo jo bolj začeli. Pa je naletela na odpor, ki ga nismo pričakovali. Razlogi so bili različni. Nekateri so takoj mislili na neko vrsto raz-govora, ki so ga odklanjali, pa so se uprli tudi besedi sami in njeni rabi. A globlji vzrok temu je pač bil že v naši naravi, v našem zna-čaju ali morda v naši vzgoji. Tež-ko nam je razumeti, da ljudje, ki mislijo, zares mislijo, le redko pri-dejo v vsem do popolnoma istih izsledkov. Menda je bil Napoleon, ki je dejal, da le tam vsi enako mislijo, kjer nihče ne misli mnogo; dodali pa bi morda lahko, da tudi tam, kjer vsi prepuščajo enemu samemu, da misli (ali ne misli) za vse. Ne eno in ne drugo pa se v demokratskih skupnostih, za ka-kršno se imamo tudi mi, ne sme dogajati. V tej je vsakdo dolžan in ima zato tudi pravico, da misli s svojo glavo. Zato pa ni mogoče, da bi vsi povsem enako in isto mislili.

Ni pa tako, da bi tam, kjer raz-ni ljudje bolj ali manj različno mislijo, imeli le nekateri prav in vsi drugi bili v zmoti. Zelo verjet-no ima vsakdo vsaj nekoliko prav in nobeden nima vsega prav. Lahko se moti moj bližnji, a prav tako je mogoče, da se motim jaz. V vsa-

kem primeru je treba ugotoviti, v čem in koliko ima kdo prav in v čem ali koliko se morda moti. V drugem primeru pa je treba še odkriti, zakaj se moti. Ne moremo popraviti ali odpraviti zmote, če ne vemo, zakaj moteči se meni, da je njegovo mnenje resnično. Po-trebno je, da to zvemo. Tega ne moremo odkriti, če nam sam ne razodene, ne more pa nam razo-deti, če njega in njegovega mne-nja ne jemljemo resno, če ga niti ne poslušamo, če že ve, da bomo njegovo mnenje kar odklonili, nje-ga pa obsodili.

Da se temu ognemo, nam je po-treben odkrit razgovor ali dialog z vsemi in z vsakomer, na vseh ravneh. Ob strani moramo pustiti razne zamere, tudi tiste, ki jih skrbno gojimo še iz taboriščnih let in se jih nočemo otresti. Če pa jih imamo za nekaj tako dragega, da jih ne maramo opustiti, pa jih omejimo na privatna razmerja! Če smo s sosedom sprti, že dolgo ali šele od včeraj, če ga ne maramo pozdravljati in z njim govoriti, v božjem imenu pojdemo čez cesto, ko stoji pred svojo hišo, in si oglejmo oblake ali karkoli! A ko gre za skupnost, pozabimo privat-ne spore in zamere, imejmo pred očmi le skupno dobro, ki je dobro vseh in vsakogar izmed nas, tedaj naj nam bo sosed, s katerim smo doma sicer sprti, le eden izmed sodelavcev, s katerimi hočemo čim boljše služiti skupni stvari! Če bo-mo znali tako ravnati, se bo kmalu pokazal blagodejen učinek tega tu-

Lončena piščalka

Ti moja lončena piščalka! Zdajle stoji pred menoj na vrhu dolgočasnih knjig, vsa preprosta v svoji rumeni barvi. Jabolka na polici dišijo in mali bratec joka, ker je lačen. Na pol spuščena zavesa reže sončno luč v boleči črti in na pološčenem telesu piščalke se izgublja svetloba.

Moja piščalka je taka kakor ptiček z ovčjo glavo. In stoji na debeli nožici, okrogli, debeli nožici. Odtiski težkih lončarjevih prstov se še poznajo na njej. Nekdo ji je z leseno paličico vbodel dve jamici — to so oči, razprl ji je gobček, napravil ušesa, da štrlijo daleč proč od glave, in s temena na hrbet se ji vleče dolga rjava lisa.

Nekoč je bila ta pojoča stvarca peščica gline.

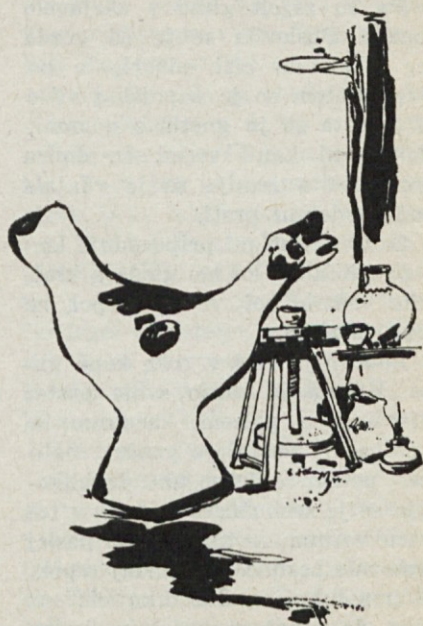
Prgišče tople modrosive ilovice s srebrnkastim leskom nekje v ilnati jami pod gozdom. Otroci so se hodili vanjo igrat: iz lepljive

di v seseščini; tudi domači spori bodo izpuhteli in življenje vseh bo lepše.

Združitev vseh je potrebna, ker le z združenimi močmi moremo doseči uspeh v prizadevanju za čim večje skupno dobro zase, pa še za tiste, ki prihajajo za nami. To pomeni, da delamo združeni tudi za prihodnji rod.

(Konec prihodnjič)

prsti so ugnetal! možičke s krivimi nogami in okroglimi klobuki, kolače, gobe in prašičke, ladje in lončke; po ves božji dan so sedeli na deskah v jami, polivali izsušeno glino z vodo, ki so jo nosili v stari, blatni črepinji iz studenca tam onkraj. Po hlačah in krilih so se jim poznale sive proge od umazanih rok. Okoli jame je raslo grmičevje, leske z lešniki, in kopicnjak je zoril svoje črne jagode. Pod travnato rušo so si napravile gnezdo gozdne miši. Na rdečkastih glavicah materine dušice so si

oddihovala zlate ose in ptiči so hodili zobat trpotčevo seme.

Kadar je sijalo sonce, je bila ilovica topla kakor mlado, razgreto telo.

Včasih pa je padal dež. V obotavlajočih se curkih ga je spuščal repinec z zelenih veh in metulji so se skrili pod lučnikove liste. Takrat se je v jami nabrala voda, sivkasta voda. Pritekala je po mastnem ilnatem hribcu v drobnih studencih ter pri tem izjedla vanj tanke struge. Ko je spet sonce predrlo oblake, so plavale v ilnici iglice smrek, in semenje plodnih rastlin, preplašeni hrošči in mrtve muhe.

Glejte, tam je bila doma moja piščalka.

Pa so zajeli glino z zarjavelo lopato. Poslovila se je od gozda ter v pleteni cizi odškripala po stezi. Potem so jo napojili z vodo in dekleta so jo gnetla z nogami, dokler ni kanil večer. In dobra srebrnkasta zemlja se je vdajala pod zardelimi prsti.

O vsem tem mi pripoveduje lončena piščalka, ko me gleda s krotkimi očmi, pol v senci, pol na soncu stoječa.

Lončar je vzel v roke kepo glinene. Vtisnil je vanjo svoje prste; stisnil je s palcem, kazalcem in sredincem: nastal je gobček, nato levo, potem še desno uho. Izoblikovalo se je trebušnato telesce, v telescu votlina — tukaj bodo poslej domovale pesmice! — zadaj repek, ki ima luknjico, dve luknjici: eno zato, da piháš skoznjo, in drugo,

ki poje; na hrbtu sta še dve luknjici... Pol ovca — pol ptička — rojstvo piščalke.

In prva piščalka in druga piščalka in tretja, četrta in peta in šesta... V vrsti stojijo na blatni deski in vse so enake: očke imajo in gobčke odprte, debele repke z luknjicami in napihnjene trebuščke z luknjicami, debele noge in srebrnkast lesk.

Potem jih sonce suši.

Otroci se smejejo in plešejo okoli njih. Kričijo ter se valjajo v travi. V veži se vrtil lončarsko vreteno; v enakomernih nihljajih podrsava bosa lončarjeva noga po kolesu — ritem, ki spremlja lončarja vse življenje. Kepa ilovice raste v mehko vzbočenih dlaneh; zvrtniči se v krog, v valj, se napne in razširi, suče se v enakomernih tresljajih vretena in prsti rišejo valovite črte v mehko gmoto. Prsti v sredini: vrtenje, vrtenje, zobčasto črtalce — in mehki lonci in latvice, vrči in buče se družijo v procesijo zaokroženih predmetov, ki romajo pred hišo na sonce.

Peč zagori. Ogenj peče. Prekali srebrno prst v zlatorumeno. Svinčeni lošč se utaplja v žejno, izžgano glino.

— — —

Piščalko sem kupil takó, da me nihče ni videl. Lončarju sem rekel da bo za bratca, ker me je bilo sram. Ti uboga pesmica moja, zaprta v trebuščku ptičke-ovčice! Le zakaj me je bilo sram pred teboj? Na cerkvene stopnice bi bil moral sestiti, zamežati v sonce in napih-

niti lica. In piščalka bi zapela.

Kajti piščalka poje!

V njej je skrito jokanje vetra, ki se spušča med lišajasto drevje nad ilnico — samo na lahno morraš dihni v glasbilce in zatrepeta ti iz njega vzdih kot iz pravljice: če zatisnem obe luknjici na hrbtu, zabrni kakor jezen čmrlj; če eno naglo odprem, zajoka kakor zajklja, ko umira. Če spustim skoznjo vso sapo, zavriska kakor razvlečeni vlak, ki se prepeljava za gozdom, zapetpedika kakor prepeleček, ki vabi samičko; če potresem s prstom, se zasmeje kakor otrok. O, moja piščalka se še dobro spominja ilnate jame in gozda nad njo, otroških nog, ki so puščale v glini sledove, in vonja rastlin, ki stresajo cvetni prah čez ilnico, da se v rumenih lučkah ulega na glino. Moja piščalka je polna tega prahu. Vonj kalečega gozda in vrisk otrok se je zajedel globoko vanjo. Zemlja, voda in ogenj ter delavna dlan so ustvarili to preprosto stvarco. Če ji nalijem v telesce nekaj kapljic vode, zažvrkoli kakor slavček. Če zamašim luknjice, mi klokota kakor studenec, moja lončena piščalka z ovčjo glavo.

Zdaj bom odprl vsa okna na stežaj. Soba bo utonila v soncu. Legel bom na tla, zatisnil oči in piskal. In mislil bom, kako je nekoč prišlo k meni dekle, mi vzelo piščalko in piskalo nanjo. Njene ustnice so pustile svojo toploto in vonj piščalki na ustniku. Potem sva piskala z vrstjo: zdaj ona, zdaj

jaz. Nazadnje oba hkrati. Združila sva ustnice in piskala: in piščalka se je smejala, smejala kakor dveltno dete... Nazadnje je dobila piščalka v vsako luknjico po en rdeč nagelj: skupaj štiri nageljne.

Zato tisti dan nisem več mogel piskati nanjo.

— — —

Včasih se igra s piščalko bratec. Pritisne si jo na ustnice, jo oblizne z jezikom, nato se zasmeje in pihne vanjo na vso moč, da se sam svoje sape prestraši. Potem se spet smeje in maha z rokami.

Piščalka poje vsakomur. Piščalka mnogo ve. Mnogo več ko jaz. V njej so skrite melodije kakor začarani škrateljčki, ki ji škrablajo v telescu. Moja piščalka povsem preprosto rešuje najtežje uganke. Zdaj verjamem v pravljice mnogo bolj ko kdaj poprej.

Verjamem, da je nekdo imel čarobno piščalko in da so se mu izpolnile vse želje, če je nanjo zapisikal. Tudi jaz jo imam. Postajam otrok, prav tak, kakor je moj bratec, ki zdaj že spi. Morda sanja o piščalki? Kdo vé? Včasih sem hotel postati čarovnik. Ko sem zvečer legel v posteljo, sem premišljeval, kako bi spremenil učitelja v žabo in sebe v leva; v leva zato, da bi se me vsi bali.

Zdaj sem čarovnik.

Spreminjam čas in sebe in druge ljudi. Moje dekle me pričakuje v zdravju, po stezi me že išče s tihimi očmi, v katerih odseva sonce. Tiho je in čaka. Vzel bom piščalko in zapiskal pred njenim pra-

*Za mladino
za mladino*

Pravila Slovenske fantovske zveze

IME, SEDEŽ, PEČAT, JEZIK

Ime organizacije je Slovenska fantovska zveza.

Sedež Zveze je v Buenos Airesu, ulica Ramón Falcón 4158, v Slovenski hiši.

Pečat se glasi: Slovenska fantovska zveza — Federación de Juventud Católica Eslovena.

Uradni jezik: Na vseh prreditvih Zveze in Odsekov je slovenski jezik občevalni jezik. Zveza zahteva od članov, da slovenski jezik spoštujejo in ga ponosno uporabljajo.

gom: „Pridi, piskala bova skupaj na piščalko, kaljeno v ognju!“

Svet je preprost kakor pesmica.
Sonce sije.

Čakam in piskam — komaj se še zavedam.

Postajam otrok.

Emilijan Cevc

NAMENI IN ZNAČAJ ZVEZE
so:

- 1) Združevati vso slovensko fantovsko mladino, ki krščansko misli in hoče po krščanskih načelih živeti.
- 2) Vzgajati in izobraževati svoje člane versko, narodno, kulturno in telesno v duhu načel katoliške Cerkve.
- 3) Predstavljati slovensko katoliško mladino v slovenski skupnosti v Argentini.
- 4) Sodelovati kot živ ud pri drugih sorodnih slovenskih ustanovah in združenjih, ki so v skladu z nameni Zveze.
- 5) Preučevati in navajati člane k razmišljanju o slovenskih narodnih problemih, širiti in utrjevati misel edinosti v skupnem delu za krščanstvo in slovenstvo.
- 6) Organizacija je zveza odsekov, ki delujejo pod imenom Sloven-

ske fantovske zveze po različnih okrajih.

VODILNA NAČELA

- 1) Zveza izrecno obsoja brezbožni komunizem, ki usužnjuje slovenski narod, in se vključuje v borbo za svobodo slovenskega naroda doma in v svetu.
- 2) Zveza hoče poudarjati krščansko pojmovanje vrednosti posameznega človeka, svobodo in osebno odgovornost posameznika in večnostni smisel človeka in družbe.
- 3) Zveza hoče gojiti v svojih članih močno ljubezen do lastnega naroda in zvestobo do dežele, v kateri so rojeni.

SREDSTVA

Za doseglo namenov služijo Zvezi sledeča sredstva: sestanki, seje, tečaji, predavanja, krožki, petje, glasba, dramatske predstave, izleti šport in družabne prireditve; članarina in nabirke, skladi, knjižnice, knjige in tisk.

ODSEKI

Zvezni odbor ima pravico ustanoviti odsek Zveze tam, kjer vidi potrebo. Odsek se more ustanoviti v vsakem kraju, kjer žive slovenski fantje, ki izpolnijo pogoje za redno članstvo.

Odseki imajo pravico: sklicevati sestanke in druge prireditve v do-

govoru z Zveznim odborom; udeleževati se vseh Zveznih prireditev; štajvljati predloge Zveznemu odboru; do duhovne in snovne podpore od strani Zveznega odbora in ostalih odsekov; predlagati častne člane na Zveznem občnem zboru.

Odseki imajo dolžnost: dosegati namene Zveze v smislu teh pravil; skrbeti za složnost in enotno delovanje odseka z ostalimi odseki in Zveznim vodstvom; prispevati k vzdrževanju Zveznih potreb, kakor jih določi Zvezni občni zbor.

Zveza ima pravico in dolžnost razpustiti odsek, ki ne bi odgovarjal namenom in vodilnim načelom Zveze. V tem primeru pripada odsekovna lastnina Zvezi.

ODSEKOVNA VODSTVA:

Člani odseka izvolijo odsekovni odbor, ki se sestoji iz predsednika, tajnika, blagajnika in po potrebi iz več odbornikov, ki si jih odsek določi na svojem občnem zboru.

Občni zbor odseka se mora vršiti vsako leto pred Zveznim občnim zborom z namenom, da se izvoli predstavnik za Zvezni občni zbor.

ČLANSTVO

Samo člani odseka morejo biti člani Zveze.

Redni član more biti vsak slovensko in katoliško zaveden fant, ki je izpolnil 16. leto starosti, pristane na pravila Zveze in ga odsekovni odbor sprejme.

Podporni član postane lahko

vsak, ki podpira Zvezo z gmotnimi sredstvi in ga odsekovni odbor za takega prišteje.

Častni član postane le tisti, ki ima za Zvezo izredne zasluge in ga imenuje za takega Zvezni občni zbor s tričetrtinsko večino glasov.

Naraščajnik — do 12. leta starosti — in Mladec — od 12. do 16. leta starosti — postane narodno in katoliško zaveden fant, ki ga odsekovni odbor sprejme.

PRAVICE ČLANOV so:

- udeleževati se odsekovnega občnega zbora, predlagati, glasovati za člane odsekovnega vodstva in predstavnika za Zvezni občni zbor;
- udeleževati se vseh prireditev odseka in Zveze, ki so namenjene članstvu;
- delati za razvoj Zveze v skladu z vodstvom in pravili;
- biti deležen vseh koristi, ki jih Zveza in odseki nudijo v duhovnem in gmotnem redu.

Častni člani imajo pravico udeleževati se organizacijskega življenja in dela in glasovati na Zveznem občnem zboru.

DOLŽNOSTI ČLANOV so:

- Sodelovati z odsekovnim in zveznim vodstvom v smislu namenov, pravil in vodilnih načel Zveze;
- udeleževati se redno in vzorno sestankov in drugih prireditev odseka in Zveze;

— zahtevati od vodstva odsekov in Zveze, da deluje v skladu s pravili Zveze.

Članstvo preneha s prostovoljnim izstopom ali z izključitvijo po sklepu Zveznega odbora s tričetrtinsko večino. Izključeni član ima pravico priziva na razsodišče, ki more sklep Zveznega odbora odobriti ali razveljaviti. V tem zadnjem primeru mora odločiti o izključitvi redni občni zbor Zveze.

VODSTVO ZVEZE sestavljata Zvezni občni zbor in Zvezni odbor

Zvezni občni zbor je vrhovno vodstvo Zveze. Sestavljajo ga Zvezni odbor, predstavniki odsekov in volilci odsekov ter častni člani. Redni občni zbor se mora sklicati vsaki dve leti v času od 1. do 23. decembra.

Izredni občni zbor sklicuje po potrebi Zvezni odbor ali pa na zahtevo večine članstva.

ZVEZNI OBČNI ZBOR

- sprejema, spreminja in odpravlja posamezne člene pravil in poslovnika s tričetrtinsko večino;
- voli v Zvezni odbor;
- daje razrešnico zveznemu odboru za delo v pretekli poslovni dobi;
- daje smernice za načrt prihodnje poslovne dobe;

— razpravlja in sklepa o predlogih;

- se sklicuje štiri tedne pred zanj določenim dnevom;
- je sklepčen, če je navzoča vsaj polovica in en volilec; v nasprotnem primeru je občni zbor, ki se vrši čez eno uro, sklepčen ob vsaki udeležbi.

Do ene ure pred začetkom občnega zbora se sprejemajo kandidatne liste za ožji Zvezni odbor, nadzorstvo in razsodišče.

Zvezni odbor — sestavljajo predsednik, podpredsednik, tajnik, blagajnik, gospodar, kulturni in športni referent.

Odbornike imajo pravico voliti predstavniki in izvoljeni volilci.

Širši zvezni odbor sestavljajo člani Zveznega odbora in predsedniki vseh odsekov.

Starešinski svet sestavljajo bivši predsedniki Zveze in rojaki, ki jih odbor posebej naprosi, da sodelujejo v tem svetu kot izvedenci. Naloge starešinskega sveta je svetovati Zvezi in jo podpirati v doseganju namenov in ciljev.

Duhovni vodja je imenovan po pristojni slovenski cerkveni oblasti in ima odločilno besedo v vseh stvareh vere, nravi in cerkvene discipline. Je tudi član starešinskega sveta.

Prestanek zveze. Zveza preneha obstajati, če njeno število ne šteje več kot šest članov; imovina pripade slovenskemu dušnemu pastirstvu.

v družini

EVANGELIJ — Z OČMI ZAKONCEV

KRISTUS — GOST V DRUŽINI

Pri marsikateri poroki duhovnik bere odlomek iz Janezovega evangelija, ki govori o svatbi v Kani galilejski in o Jezusovem nenavadnem posegu v začetek mladega zakona. Stoletja so razmišljali ta odlomek, ki bo oživel tudi v vajinem zakonu, če se mu približata z vero in z željo po srečanju s Kristusom in z njegovo mislijo o zakonu in družini.

POVABLJEN NA SVATBO

Tretji dan je bila svatba v Kani galilejski in Jezusova mati je bila tam. Povabljeni pa so bili na svatbo tudi Jezus in njegovi učenci. In ko je vino pošlo, reče Jezusu njegova mati: „Vina nimajo.“ Jezus ji odgovori: „Kaj meni in tebi, žena? Moja ura še ni prišla.“ Njegova mati reče strežnikom: „Kar koli vam poreče, storite!“ Stalo pa je tam po šegi ju-

dovskega očiščevanja šest kamnitih vrčev, ki so držali po dve ali tri mere. Jezus jim reče: „Napolnite vrče z vodo!“ In napolnili so jih do vrha. Nato jim reče: „Zajemite zdaj in nesite starešini!“ In nesli so. Ko pa je starešina poskusil vodo, ki je postala vino, in ni vedel, od kod je — strežniki pa, ki so bili vodo zajeli, so vedeli — pokliče ženina in mu reče: „Vsak človek najprej daje dobro vino in, ko se napijejo, tedaj slabše. Ti pa si dobro vino prihranil do zdaj.“ Tako je v Kani galilejski Jezus storil prvi čudež in razodel svoje veličastvo — in njegovi učenci so verovali vanj (Jan 2, 1-11).

Svatba

Najina poroka, najina svatba? Ko sva se skušala poglobiti v ta odlomek Jezusovega evangelija in

najti v njem sebe, sva najprej po dolgem času vzela v roke magnetofon in si zavrtela posnetek najine poroke. Kar presenečena sva bila nad duhovnikovimi mislimi in nad posebno barvo najinega glasu, ko sva si izrekla svojo voljo, da živiva skupaj. V nama je začelo nekaj podrhtevati — oba sva si to priznala — in se vprašala, ali ne bi bilo dobro nekaj takega navdušenja in te drhtavice vedno znova v sebi obujati. Res, tudi pri poroki sva se zavedala, da kličeva medse Kristusa. Čutila sva odgovornost in celo neki strah pred tem. Pozneje sva počasi pozabljala na to odgovornost, kaj šele na kakšen strah. Nekoliko bolj otipljivo sva se tega zavedla, ko se nama je rodil prvi otrok — Kristus med nama. Gospod, razodevaj nama vedno znova svojo navzočnost!

Mati

Toplo nama je pri srcu ob misli, da je bila na svatbi tudi **Jezusova mati**. Saj tudi midva doživljava celoto v dopolnjevanju najine moške in ženske narave. Tudi Jezus je hotel vpeljati v svet pravo ženskost po Mariji, katere sad je bil sam. Kakorkoli nam je Kristus kot človek blizu, vendar ostaja Bog, ki nas neskončno presega. A Marija je bila — le človek... Toda kakšen človek, kakšna žena, kakšna mati, kakšna vernica! V duhu jo vidiva tudi v najinem družinskem krogu, saj naju gleda s slike na zidu v na-

jini spalnici. Samo slutiva lahko, kako edinstveno sta se ujemala z Jožefom, kakšno bližino in toplino sta doživljala, kako sta složno vzgajala otroka Jezusa. In zdaj stoji med Sinom in najino zakonsko zadrego.

Povabljeni

Zanimivo. Z nekaterimi ljudmi sva se zadnjikrat videla — na najini poroki. **Povabljeni** prijatelji, znanci... Danes pa pozna ljudi, ki so nama tako človeško blizu, ker z njimi deliva na neki način svoje zakonske in družinske radosti in žalosti, uspehe in razočaranja. Zdaj večkrat povabimo drug drugega in tako prihaja z njimi v našo hišo tudi Kristus, včasih tudi kakšen njegov **učenc**, duhovnik. Tako se nama zdi, da se najina družina širi in večja ter presega ozke okvire najinega doma. Povabljena sva med ljudmi in midva jih vabiva. Pridejo z veseljem in z željo, da takó ali drugače pomagajo in dajo nekaj svojega ali celo od sebe. Kako rad prihaja iz skrivnosti ali pozabe v očitnost in navzočnost Kristus, Veliki Povabljeni že od poroke naprej. Ko nocoj razmišljava o njem in nama, naju je nekoliko sram, da se preredko tega dovolj živo zavedava... Oprosti, Povabljeni!

Vino

Kolikokrat nama ga zmanjka! **Vina** tvarnih dobrin, za katere misliva, da jih res potrebujeva;

vina potrpežljivosti in medsebojnega ljubeznivega prenašanja; vina, ki oživlja zaupanje in vero v Boga, našega večnega gosta; vina veselja in zaupanja ob vsem težkem, neprijetnem, nejasnem, nepredvidenem. In zdi se nama, da tudi v najinih primerih Jezus večkrat odgovarja, da **mu ni kaj prida do tega, kot da še ni prišla njegova ura**. Tako dolgo že želiva drugega otroka, pa ga ni in ni. A še še za prvega se je dal Bog komaj preprosi... Tako težko je v takih ali podobnih okoliščinah ubogati njegovo mater Marijo, ko nama pravi, naj storiva, **karkoli nama poreče**. Vendar skušava to storiti. A on pravi, naj **napolniva vrče z vodo**, naj torej živiva svoje vsakdanje življenje naprej skozi sivo, vodeno vsakdanjost in čakava njegove in najine ure. Skušala bova to delati in čakati.

Vrh

Zdi se, da čez najina vrča že teče, ker sta **do vrha** polna najine vode naveličanosti, občutljivosti, zamerljivosti, gledanja le s svoje-ga zornega kota, zapletanja v neizgovorjene misli in občutke. Pa prezaposlenosti, ko si govoriva, da nimava časa zase, da nimava časa za otroka, ki čeblja in si želi najine bližine in pogovora; da ne utegneva priti do pogovora z Bogom in do branja svetega pisma. Nocoj, ko je prišlo res do vrha in je začelo teči čez — sva oba hkrati pomislila in rekla, da

vzemiva v roke sveto pismo, ki sva ga že lep čas imela samo za okras na polici in za razkazovanje pred prijatelji. Vzela sva ga in poiskala odlomek, ki ga je duhovnik bral pri poročni maši. In zdaj gledava pred seboj Njega, najinega gosta od začetka.

Zajemita

Ob misli na najino prvo ljubezen in na dan poroke, ko sva z veliko upanja in vere stala pred oltarjem, in zdaj, v zavesti svoje poklicanosti in omejenosti — nekako na vrhu roba najinih vrčev — sva začutila ob sebi njega. „**Zajemita!**“ Zajemita in živita božansko avanturo, ki vama jo je Bog dal kot možu in ženi, kot očetu in materi, kot kristjanu in kristjanki, kot Slovencu in Slovenki! Kakorkoli je življenje deloven dan, je obenem večni praznik, večno božje okolje, v katerem je vsaka stvar večne vrednosti. In začela sva **poskušati**, da bi takšno življenje, kakršno je, izpraznjevala iz vrčev življenja. Tedaj sva zučutila, da to pravzaprav ni voda, da to ni prazen, voden okus, ampak okus polnega, smiselnega, bogatega življenja, čeprav v **kamnitih vrčih**. Uvidela sva, da je to **dobro vino**, ki je **prilhanjeno** tistim, ki so pripravljene iti skozi preizkušnjo.

Čudež

Včasih sva že prosila Boga vsaj za kakšen majhen čudež. In zdaj

se je zgodil velik. Drugi otrok se še ne javlja, ga še ni. A javlja se nama Bog v najini ljubezni., v najinem zakonu in družinici. O-kušava novo vino, ki je bilo **prihranjeno do zdaj**. Uvidevava, da bi bila res otročja, ko bi od Boga izsiljevala nekaj, kar še ni za ta čas ali pa sploh ne za naju. Veva pa bolj kot kdajkoli prej, da je z nama materinsko posredovanje Marije, Jezusove matere. Tako o-kušava **božje veličastvo** na zelo

otipljiv načn. Prvič, odkar sva poročena. Hvala ti za čudež!

Verujeva

Do tega trenutka je bila vera za vaju nekaj ob vsakdanjem življenju. Zdaj se nama zdi, da razumeva njeno bistvo — duša življenja je, ljubezen med nama je in ljubezen do otroka, dobrota do prijateljev in soljudi. Da bi tudi drugi po nama **verovali vanj!**

Vital Vider

ŽENA – SONCE DRUŽINE

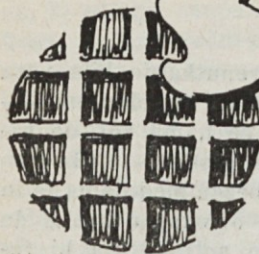
Družina ima svoje sonce, to je žena. Poslušajte, kaj pravi o njej sveto pismo: **Milina žene razveseljuje njenega moža. Milina čez milino je sramežljiva žena. Kakor sonce sije na višavah Gospodovih, tako je lepota vrle žene okras njene hiše.**

Da, žena in mati je sonce družine. Sonce s svojo velikodušnostjo in marljivostjo, pozornostjo in skrbno zavzetostjo do vsega, kar more razveseliti moža in otroka. Okrog sebe širi svetlobo in toploto. Navadno pravimo, da je zakon srečen, če zakonca ne iščeta svoje sreče, temveč srečo drugega; pa je vendarle to plemenito čustvo obeh zakoncev v veliki meri delež ženske kreposti, njenega materinstva in ljubezni. Žena je pametna in modra. Z veseljem vrača dobro tudi tedaj, ko smo odurni. Ko jo žalimo, odgo-

varja dostojno in spoštljivo. Kakor sonce je, ki oblačnemu jutru prinaša zoro in ob večerih zlati oblake s svojimi prameni.

Žena je sonce družine zaradi jasnega pogleda in čara besed. Njene oči in njen glas segajo v srce, ga mehčajo, bodrijo, odganjajo naval strasti in vabijo moža, da se veseli dobrega in v družinskem krogu odpočije po napornem dnevu, ki je tako pogosto poln zoprnih opravil na polju, v trgovini ali tovarni.

Žena je sonce v družini s svojo dosledno iskrenostjo, dostojno preproščino, krščanskim in spoštljivim dostojanstvom, z mirnostjo in ubranostjo svojega duha. Pa tudi z urejenim obnašanjem, oblačenjem in skromnostjo. Posluh za notranja razpoloženja, veder nasmeh in zbranost ter prikupnost dajejo ženi lepoto izbrane-

SVETOVNE NOVICE

Katoliško-pravoslavna teološka komisija

Katoliško Cerkev bodo zastopali v teološki katoliško-pravoslavni komisiji, ki ima skrb za dialog med obema Cerkvama, kardinali Willebrands, Hume, Ratzinger, Etchegaray; nadškof Brini (tajnik kongregacije za Vzhodne Cerkve), atenski katoliški nadškof Foscolo, bejrutski melkitski nadškof Bacha ter nadškof Magrassi iz Barija; škofje Alfred Pichler iz Banjaluke, Torella Cascante (predsednik tajništva za zedinjenje kristjanov), Jakob iz Albe Julije, Marusyn (podpredsednik komisije za revizijo vzhodnega cerkvenega prava) iz Ukrajine ter ma-

ga in preprostega cveta, ki se odpira zato, da sprejema in se razdaja kakor sončna toplota.

O da bi spoznali, kako čudovita čustva ljubezni in hvaležnosti izvablja takšna podoba žene in družinske matere v srcih moža in otrok.

Papež Pij XII.

ronitski škof Abi-Saber iz Beiruta; teološki strokovnjaki: Maccarone (predsednik papeškega odbora za zgodovinske znanosti), profesorja kanonskega prava Calacas in Mc Manus, profesorji Sutner z Dunaja, Vogt iz Tübingena, Tillard iz Ota-we, dominikanec Halleu iz Leuvna, jezuita Arans in Korzenbach, frančiškana Hryniewicz in Van der Aalst ter profesorja Berry in Duprey.

Pravoslavni člani komisije so: ekumenski patriarhat bosta zastopala grškopravoslavni metropolit iz Avstralije Tyanos in prof. Zizionlar, aleksandrijski patriarh kartaginski metropolit Parthenios, metropolit osrednje Afrike Timoteus in prof. Papadopulos, jeruzalemski patriarhat metropolit Germanos ter profesorja Galitis in Pheidias, antiohijskega metropolit Khadr, moskovskega Kyril in protojerej Voranos, srbski patriarhat šumadijski episkop Sava in diakon Rakić, romunskega baranski episkop Nikolas, bolgarskega episkop Jovan, ciprsko Cerkev metropolit Krisantos in teolog Papachristoforu, grško metropolit Chrisostomos ter profe-

sorja Karmiris in Nedas Farantos, gruzijsko episkop Nikolaj, finsko pa Matisidoros in Ambroise.

Statistični letopis

V Rimu je pred kratkim izšel Statistični letopis apostolskega sedeža s podatki ob koncu leta 1979. Po tej statistiki je na svetu 739 milijonov katoličanov. To pomeni 18,1 odstotek svetovnega prebivalstva, ki ga cenijo na nekaj več kot 4 milijarde ljudi.

Zemljepisno razdeljeni predstavljajo katoličani: v obeh Amerikah 62,3 odstotkov prebivalstva, v Evropi 39,8 odstotkov, v Oceaniji 25 odstotkov, v Afriki 12,4 odstotkov, v Aziji pa 2,3 odstotkov.

Ob koncu leta 1979 je bilo v katoliški Cerkvi 2.373 škofij in 3.700 škofov. Duhovnikov je bilo 421.859 (od teh škofijskih 259.965, ostali so redovniki), diakonov 4.456, redovnikov neduhovnikov 76.361, redovnic 986.786, bogoslovcev 61.013 (leta 1976 60.276) in 136.673 katehistov oz. katehistinj v misijonskih deželah.

Na Poljskem

Po izjavi novega krakovskega nadškofa kardinala Macharskega je na Poljskem opaziti občuten vpliv nedavnega papeževega obiska: papež je Poljakom vrnil polnočloveško, pristno, nečustveno vero; neponarejeno je pričal za Boga in to je ljudi osrečilo; med vernimi se je okrepiła zavest vzajemnosti; namesto do-

sedanjih vsakoletnih 50, v najboljšem primeru 60 prijavitelcev za bogoslovje, se jih je 1979 priglasilo 87; medtem ko je doslej poromalo vsako leto peš od Varšave do Čenstohove (240 km) 10.000 ljudi, jih je 1979 šlo 40.000 in sicer največ mladih. Poljski škofje bodo od vlade ponovno zahtevali svoboden dostop do radijskih in televizijskih oddaj. Glede odnosov Cerkve do državnih oblasti je kardinal dejal, da hoče Cerkev tudi vnaprej ostati na svoji „liniji“. Zavzemala se bo za krepitev družine, za zdravo moralno življenje ter za spoštovanje življenja.

Položaj na češkoslovaškem

Na češkoslovaškem se je položaj katoličanov v zadnjem času poslabšal, kakor je zatrdil dunajski nadškof kardinal König. Zdi pa se, da verniki in duhovniki držijo vedno bolj skupaj. „Proti verskemu prepričanju,“ je še rekel kardinal König, „je možno z nasiljem nastopati le nekaj časa, trajno pa ne.“

Posvetitev ukrajinskega nadškofa

Na dan ukrajinskega mučenca sv. Jozafata, 12. novembra 79, je v Sikstinski kapeli papež Janez Pavel II. skupaj s kardinalom Slipyjem posvetil novega ameriško-ukrajinskega nadškofa vzhodnega obreda v Philadelphiji Myroslava Lubachivskega. V ukrajinskem nagovoru je ob tej priložnosti spodbujal U-

krajince k edinosti in se zavzel za pravice katoliške Cerkve v njihovi domovini. Papeževo dejanje pomeni zanje pozornost in naklonjenost. Kakor Pavel VI. tako tudi Janez Pavel II. ne more ustanoviti posebnega patriarhata, kakor si ga ukrajinski verniki želijo. Vsako uradno podporo tako imenovanim unijatom so namreč doslej vedno po svoje tolmačili pravoslavni in se čutili prizadete.

Papež o časnikarskem delu

Papež Janez Pavel II. je novembra ob pozdravu večjega števila časnikarjev nemškega jezika zelo priporočil podporo časnikarskemu delu. Dejal je, da delo časnikarjev ni zmeraj lahko, „vedar je za Cerkev in družbo skoraj življenjskega pomena“. Dejal je, naj sredstva družbenega obveščanja uporabljajo izključno v službi resnice, za pospeševanje in obrambo človeka in njegovega dostojanstva.

Zbor redovniških predstojnikov

Novembra se je zbralo za en teden v Rimu 70 vrhovnih predstojnikov moških redov. Razpravljali so o krizi v redovniških poklicih. Mnoge je prav to obdobje krize spodbudilo, da so se vrnili k preišljenemu in skrajno preprostemu redovniškemu življenju, so ugotovili. Kriza še vedno ni minila. Mnogim vernikom je problem nekakšna brezosebnost in vrednotenje dela samo z vidika koristnosti in podobno.

Člani papeške akademije znanosti so se zbrali 10. novembra k posebnemu zasedanju v počastitev 100-letnice rojstva učenjaka Alberta Einsteina. Zasedanja se je udeležil papež Janez Pavel II., ves kardinalski zbor, diplomatski zbor iz Vatikana in številne druge osebnosti.

Papež je v nagovoru med drugim predlagal teologom, naj v Einsteinovi_h dognanjih odkrivajo harmonijo med znanstvenimi dosežki in razodeto resnico.

Papež se je spomnil tudi velikega učenjaka preteklosti Galilea Galilei. Dejal je, da je ta mož veliko trpel zaradi nepravilnih posegov cerkvenih ljudi. Izrazil je željo, naj bi znanstveniki, teologi in zgodovinarji preiskali njegov primer in priznali napake v ravnanju z njim, kdor koli jih je zagrešil. Tako lahko pride mo do koristnih smernic za plodno sodelovanje med znanostjo in vero, med Cerkvijo in svetom. Udeležence je papež spomnil na nekatere Galilejeve trditve, da si vera in znanost ne moreta nasprotovati sami v sebi. Resnica izhaja iz Boga, tako resnica vere kot resnica znanosti. Omenil je tudi njegovo izpoved o božjem delovanju v znanstvenikovi duši in njegove smernice za usklajevanje sv. pisma in znanosti.

Cerkev v Španiji

Španski zunanji minister je septembra izjavil, da je s 4 novimi sporazumi med Španijo in apostol-

skim sedežem ukinjen konkordat iz l. 1953 in premagana tudi anahronistična situacija“ v odnosih med Španijo in Vatikanom.

4 posamezni sporazumi so nalleteli v španski skupščini na odpor komunistov in socialistov. Po mnenju socialistov v šolah, ki jih vodi Cerkev, ni dovolj zajamčena prostovoljna narava verouka. Komunisti se niso strinjali s tem, da bi veroučne ure spadale med „osnovne predmete“ na šoli. Tudi glede finančnih zadev komunisti niso bili zadovoljni. Predvsem so se upirali uvedbi cerkvenega davka, s katerim bi bili davčni obvezniki prisiljeni dajati podatke o svoji verski pripadnosti.

Soglasno so sprejeli določbe o verski skrbi za katoličane v oboroženih silah in o podreditvi Cerkve civilnemu pravu. Odpravili so tudi različne prednosti, ki so jih doslej uživali duhovniki. V prihodnosti bodo morali duhovniki služiti vojaški rok, sodne razprave proti njim bodo javne. Odnosi med Španijo in apostolskim sedežem oziroma Cerkvijo temeljijo sedaj na načelu ločitve Cerkve od države.

Nemški škofje o Marijinem češčenju

Škofje Zahodne Nemčije so izdali skupno pastirsko pismo, ki so ga brali po vseh cerkvah. V pismu spodbujajo vernike k večjemu zaupanju v Marijino pomoč pri Bogu. Govorijo o „odločilnem pomenu“ Marijinega češčenja v sedanjem času.

Diplomatski odnosi med Vatikanom in Grčijo

16. Julija sta Apostolski sedež in Grčija sklenila vzpostaviti medsebojne diplomatske odnose. S tem so se končala dolgotrajna prizadevanja obeh strani, ki so morala predvsem premagati čustvene posledice razkola med Rimom in Carigradom in nasprotovanje med grškimi pravoslavnimi. V Grčiji je prebivalstvo v glavnem pravoslavno. Vendar je tudi kakih 50 tisoč katoličanov rimskega obreda, največ v Atenah. Okoli 2000 jih je tudi vzhodnega obreda. Katoliške osnovne in srednje šole obiskuje v Grčiji okoli 1000 dijakov, večinoma pravoslavnih. V Atenah in Solunu je katoliška bolnišnica, v Syrosu pa katoliški zdravstveni dispanzer.

Sovjetska vlada prodaja ikone

V zapadnem svetu so imele in še imajo pravoslavne cerkvene slike — ikone — vedno veliko veljavo. Začetki teh slik segajo v bizantinsko dobo. Ker potrebuje sovjetska vlada mnogo deviz, je začela po raznih mestih v Evropi prodajati ikone, ki jih je pobrala v ruskih pravoslavnih cerkvah in samostanih. Prodaja jih za visoke cene. Ugotovilo pa se je, da kljub potrdilu, ki ga je priložila sovjetska vlada vsaki ikoni, da je ikona pristna, marsikatera ikona ni pristna. Kot pristne ikone prodaja vlada tudi slikane ikonostase (to so s slikami opremljene lesene stene, ki ločijo v pravoslavni cerkvi oltarni prostor od prostora za vernike.)

Ali je imel Kristus namen vršiti politične spremembe?

O tem vprašanju je v „L'Observatore Romano“ napisal več člankov protestantovski teolog Oskar Kullmann. Danes bi radi — tako trdi Kullmann — nekateri kristjani in nekristjani dali Kristusovemu delu političen pečat, bodisi da ga označujejo za „desničarja“ bodisi za „levičarja“. Posebno marksistično usmerjeni pisci radi poudarjajo, da je imel Kristus namen politično reformirati judovsko deželo in sicer v levičarskem smislu. To zgrešeno mnenje so sprejeli tudi nekateri duhovniki „tretjega sveta“, katerih delovanje in gibanje pa je skoraj popolnoma usahnilo. Tudi gibanje „Kristjani za socializem“ so označevali Kristusa kot političnega reformatorja kljub jasnim mestom v evangelijih („Moje kraljestvo ni od tega sveta“, s čimer jasno odklanja domnevo, da bi bil kralj v političnem smislu). Kullmann smatra za pravo krivoverstvo trditev, da je bil Kristus politični reformator — desničar ali levičar.

Sinoda anglikanske Cerkve

Sinoda angleške anglikanske Cerkve v Londonu se je pred kratkim izrekla zoper posvečevanje žensk za duhovniško službo. To se je zgodilo kljub temu, da je canterburyjski nadškof in primas svetovne anglikanske skupnosti Donald Cogan priporočil sinodi, naj se odloči za posvečevanje žensk.

Delo kongregacije za zadeve svetnikov

Sredi julija je papež potrdil 6 odlokov Kongregacije za zadeve svetnikov.

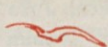
3 odloki končujejo postopek za beatifikacijo naslednjih svetniško živelih ljudi: francoskega škofa Alaina de Solminihac iz 17. stoletja, italijanske redovnice Marije Ane Sala (1828-1891) in italijanskega laika učitelja Bartola Longa (1841-1891), ki je postavil znamenito svetišče v Pompejih. Ti božji služabniki bodo v kratkem razglašeni za blažene.

Junaške kreposti je kongregacija priznala francoski redovnici Jeann Jugan, ustanoviteljici Malih sester ubogih iz 19. stoletja (njene sestre vodijo domove počitka po raznih delih sveta), in kanadski ustanoviteljici Sester svetih imen Jezusa in Marije, Mariji Rozi du Rocher (1811-1849).

Odlok o priznanju svetništva pa je bil izdan za italijskega kapucina Pietra Fiorettija (1668-1750), ki ga je papež Pij XII. razglasil za blaženega leta 1806.

S Tajske

Tajska je izdala zelo stroge predpise za gibanje časnikarjev v državi. Podobni predpisi so uvedeni tudi glede misijonarjev. Vsak časnikar mora odslej imeti dovoljenje za delo od vselitvenega urada, vsake 3 mesece pa mora poslati oblastem primerno poročilo o svojem delu.

Med nami v Argentini

KRSTI, POROKE IN SMRTI V LETU 1979:

Krščeni so bili: Emil Robert Slovska, Matija Pavel Piñeiro Jeločnik, Marjan Zani Ferjančič, Marija Celeste Štefe, Martin Sušnik, Nikolaj Albert Možina, Sebastijan Jernej Dacar, Marija Belén Kavka, Ernest Rafael Bajda, Marija Lorena Bajda, Urška Marijana Šmon, Ivan Albert Brolih, Karla Ferfolja, Marija Romina Telič, Pavlinka Irena Vombregar, Damijan Vinko Tomazin, Gabriel Jože Pugelj, Romina Marija Zarnik, Matjaž Friderik Hirschegger, Magdalena Grintal, Nataša Lippi Hirschegger, Viktor Fabijan Albreht, Maksimilijan Aksel Kalan, Pavla Andreja Kotylo Podgorelc, Sandra Mariel Jerončič, Marko Rafael Bavec, Veronika Godce, Jože Matjaž Dobovšek, Andrej Anavi Marin, Katarina Nežka Avguštin, Gabrijela Marijana Bergant, Martin Štefan Klobovs, Matija Sebastijan Žumer, Pavel Anton Šmon, Maksimilijan Lovrenc Šenk, Andrej Janežič, Jurij Anton Mežnar, Ivanka Veronika Marinelli Triler, Marija Milena Bajuk, Veronika Žurga, Janez Niko Gornik, Andreja Karina Kobal,

Ksaver Adrijan Jazbec, Elizabeta Hrastnik, Friderik Jože Erjavec, Marija Klara Simčič, Luka Martin Vester, Janez Peter Urbanč, Gustav Kalan, Marko Janez Kocjančič, Simon in David Rot, Silvija Bratuž, Pavel Urbanč, Pavel Jože Gerkman, Andrej Marko Juhant, Martin Roberto Comito Gorišek, Cecilija Marcela Prato Grebenc, Hadrijan Gaser, Veronika Erika Bahl Lipar, Marjan Aleksander Pugliese Lipar, Aleksandra Romina Gelb in Matija Karel Alvarez Potočar.

Poročili so se: Ivica Kociman in Eduardo Bustos, Boris Rozina in Martinka Miklič, Miha Burgar in Marjana Zorko, Marko Zupanc in Jožica Kopač, Angelca Tominc in Guillermo Lombardero, Gabrijel Hirschegger in Marija Johana Doeswijk, Viktor Potočnik in Ana Saladino, Franci Urbančič in Olga Marija Omahna, Zinka Milač in Gerardo Gil, Lojze Dimnik in Silvija Hladnik, Marko šimenc in Liliana Cambra, Adrijan Levstek in Anči Kočar, Stanko Levstik in Susana Fuente, Miha Zemljič in Kati Grošelj, Marija Ana Ocvirk in Hernán Castro, arh. Ivan Kogovšek in lic. Zofija Po-

grajc, Ana Marija Cukjati in Rosario Salvador Franze, Ana Marija Fale in Manuel Cabañas Diaz, Andrej Rot in Lučka Pavšer, Tadej Aleš in Marjeta Senovršnik, Peter Hirschegger in Danica Bajuk, Herman Zupan in Marija Čater, Tone Draksler in Maria Rossi, Marija Magdalena Mastnak in Miguel Angel Molina, Karel O. Gojak in María M. Medina, Marija Pengov in Gustavo Carbajal, Marjan šenk in Pavla Tomažević, Lučka Potočnik in Duiilio Pierri, Jure štumberger in Helena Hirschegger, Metka Praprotnik in Karel Luna, inž. Matjaž Omahna in Saša Zupan, Janez Žnidar in Terezka Prijatelj, Anton Boštjančič in Marija Hočevnar.

Umrli so: Franc Medved, Franc Čeh, Terezija Ahlin, Albin Jenko, Mirko Kalan, Alice Fajdiga, Frančiška Bajda, Ivana Čad, Viktorija Škrbec, Jožica Kretič, Otton Drev, Branko Mizerit, Marija Sabotič, Polde Mrak, Franc Pečar, Andrej Gregorčič, Roza Golob, Angela Erjavec, ing. Maks Ocvirk, Maks Skarlovnik, Meri Dekleva, Rada Zupanc, Jože Breclj, Pavel Fajdiga, Albin Petelin, Katarina Federuzzi, Ivanka Knaus, Marjeta Zupanc, Anton Hreščak, Frančiška Ileršič, Ana Jurše, Jože Cestnik, Angela Makovec, Cecilija Smerajc, Avguštin Marušič, Ana Banfi, Karel Belec, Agata Jug, Maksa Kores, Franc Sušnik, Mirko Jakim, ga. Klemenčič iz San Martina, Franc Homove, Rudolf Dacar, Marija Novak, Janez Krištof, Rudolf Čebulec, Valerija Bratina, Andrej Čopič, Lojze Pirc, Jože Krajner, Ma-

na Vombergar, Franc Gornik, Janez Štern, Jože Ostrouška, Ivanka Lipičar, Ivanka Oven, Frančiška Seršen, Maks Jan, Marija Možina, Silva Heinrihar, Mici Gnjezda, Franc Lenarčič, Franc Glavan, zlatomašnik Jože Košiček, Terezija Bukovec, Severin Fišer, Janez Pustovrh, Bernard Vidic, Demetrij Weble, Ivan Penca, Janez Medved, Jože Krajnik, Mira Beneš roj. Knez (Po Oznanilu).

Občni zbor SDO in SFZ

Na občnem zboru SDO in SFZ v nedeljo 16. decembra sta bila izvoljenanova zvezna odbora mladinskih organizacij. Sestavljajo ju: SDO: predsednica Damjana Andrejak, tajnica Nežka Lovšin, blagajničarka Metka Kahne, kulturna referentka Pavla Korošec, športna referentka Marta Križ in gospodinja Anči Kokalj; SFZ: predsednik Pavel Pleško, podpredsednik Tone Tomažević, tajnik Jože Lenarčič, blagajnik Marjan Loboda ml., kulturni referent Martin Jeretina, športni referent Marko Grohar in gospodar Mirko Goljevšek.

27. mladinski dan

Mladinski organizaciji sta praznovali skupni mladinski dan v nedeljo 4. novembra. Ob 8 zjutraj se je začela prireditve z igranjem odbojke deklet in fantov na Pristavi v Castelarju. Ob pol 12 je mladinski duhovni vodja dr. Alojzij Stare daroval sv. mašo. Po sveti maši je bilo skupno kosilo, nato se je nada-

ljevalo šprotno tekmovanje. Kulturni program je zajel: pozdrav predsednice SDO Polonce Pintar, govor predsednika SFZ Pavla Pleška, nastop lanuških deklet (ritmične vaje), pristavske mladine (arg. folklorni ples), telovadni nastop sanjuških fantov in koračnice ramoških deklet.

Enodnevne duhovne vaje

Za žene so bile od sobote 15. decembra od 18. do nedelje 16. popoldne, za moške pa en teden pozneje. Bile so obakrat v zavodu, ul. G. Mistral 3757, Villa Devoto. Žená se jih je udeležilo 103, mož pa 67. Obojne je vodil Franc Sodja CM.

Spominska proslava ob 20-letnici smrti škofa Rožmana

Društvo Zedinjena Slovenija in Slovensko dušno pastirstvo sta organizirala spominsko proslavo ob 20-letnici smrti škofa Rožmana. Proslava je bila v soboto 8. decembra. Ob 7 zvečer je bilo v cerkvi Marije Pomagaj somaševanje: z msgr. Oreharjem, ki je tudi pridigal o osebnosti in delu vélikega pokojnika, so somaševali Lenček, Lamovšek, dr. Starc in Škerbec. Med mašo je pel Gallus. Program v dvorani je obsegal besedo predsednika ZS Boža Starrihe, govor dr. Mihe Kreka, ob smrti škofa — z zvočnega traku, govor Karla Mauserja ob sedmini in nekaj misli škofa Rožmana ob njegovi zlati maši — oboje tudi z zvočnega traku. Vmesna glasba je bilo petje z Gallusove plošče, diapozitive iz škofovega življenja pa so projicirali Janez Je-

reb, Milan Magister ml., Jože Tomažević in Marjan Loboda ml. Vso proslavo je režiral Frido Beznik. Zelo številni udeleženci so pričali, kako ostaja lik škofa Rožmana živ v naši skupnosti.

Proslava Brezmadežne in 30-letnica SDO in SFZ

V nedeljo 9. decembra se je k mladinski sv. maši zbralo izredno veliko mladine. Po maši je bila prireditev na čast Brezmadežne in pa proslava 30-letnice obeh mladinskih organizacij. Po Marijini pesmi so govorili prvi predsednik SFZ Avgust Horvat, sedanji predsednik Pavel Pleško in duhovni vodja mladinskih organizacij dr. Alojzij Starc. SDO in SFZ sta za to priložnost izdali posebno brošuro. Na čast Brezmadežni je bil nato festival verskih pesmi in popevk z obilico nastopajočih. Med pevskimi točkami so bili vpleteni intervjuji z dekletom — članico Katoliške akcije, s fantom, ki deluje v misijonskem krožku, in z redovnico salezijanko.

Božič

Slovenska božična prireditev, ki jo vsako leto priredi v drugem kraju Zveza slovenskih mater in žena, je bila tokrat na Pristavi v Castellarju v priredbi krajevnega odseka in sicer v soboto 22. decembra zvečer.

Polnočnica v Slovenski hiši je tudi to pot zbrala toliko rojakov, da so napolnili cerkev in vse dvorišče. Maševal je msgr. Orehar, pel pa Gallus.

Novice

IZ SLOVENIJE

Sedanji slovenski trenutek

Vtis imam, da so naši ljudje doma v zadnjem letu bolj zaprti. Da si upajo manj govoriti kot prej. Ali je ta moj vtis pravilen in če je, kaj je temu vzrok?

Vtis je pravilen: ljudje govorijo manj, vsaj manj kritično, nič več si ne upajo pripovedovati političnih smešnic v taki meri kot prejšnja leta. Vzrok temu je strah; strah oblasti pred Sovjeti in strah občanov pred oblastjo.

Na sestankih Splošne ljudske obrambe pripovedujejo predavatelji poslušalcem vselej čisto odkrito, da Jugoslaviji ne grozi nevarnost od Zahoda, ampak od Sovjetske zveze. Te nevarnosti je režima strah, zato pazi, da se ne bi celotna jugoslovanska družba razlezla v preveliko nevezanost, liberalizacijo: če bi se, bi namreč imeli Sovjeti povod, da v Jugoslavijo vkorakajo, češ da je tamkajšnji socializem v nevarnosti. Oblastniki dopuščajo zato politične smešnice tudi po uradni poti v manjših dozah kot doslej, npr. v Pavlihu ali v televiziji: ljudje se smejo smejati, a samo programirano, to je toliko, da dajo le za silo duška svo-

ji nevolji nad slabim gospodarskim položajem (zadnje čase je npr. čez noč zmanjkalo črne paste za čevlje in pralnega praška) in drugimi ujmani samoupravljanja.

Ljudje to čutijo. Vedo pa tudi, da ima partija svoje oči in ušesa povsod, tudi v najnižjih bazičnih skupinah. Občani te partijske „oči in ušesa“ poznajo, zato se ne upajo vpričo njih pripovedovati takšnih smešnic ali siceršnje kritike na račun režima.

Ali bo režim na dolgo roko s takim popuščanjem in zaviranjem ljudskih narodnih občutij lahko zdržal Sovjetijo pred „bratsko pomočjo“, je veliko vprašanje. Vsekakor bo ob takem početju v samoupravljalški družbi stalno prisoten strah. Edina pot v mir in sproščenost bi bila popolna liberalizacija v smislu zahodnih demokracij in morda celo pod njihovim varstvom. Vendar, kje je človek, ki bi to ukrenil? (Naša luč)

Velik uspeh verskih večerov

Dvotedenski verski večeri v novembru s predavanji za študente in izobražence v avli teološke fa-

kultete v Ljubljani so imeli od 800 do 900 udeležencev. Dobrohotna, izčrpna, znanstvena in osebno izpovedna razmišljanja teoloških profesorjev in nekaterih kulturno prosvetnih delavcev so kristalizirala krščansko misel o duhovnih razsežnostih človeka našega časa.

Ateizem v samoupravnem socializmu

20. oktobra se je v prostorih Tajništva Jugoslovanske škofovske konference v Zagrebu zbralo na enodnevno posvetovanje o neveri v „samoupravni socialistični družbi“ okrog 20 bogoslovnih izvedencev iz katoliških predelov Jugoslavije. Iz Slovenije sta se posveta udeležila prof. Perko in Franček Križnik. Na sporedu je bilo 5 predavanj o sodobnem ateizmu, o pojavu množične nevere v državi, o socialno-političnih koreninah ateizma v deželi, o položaju vere v „samoupravni socialistični družbi,“ ki je plod ateistično marksistične vzgoje v šolah, ateistične oblasti pa tudi sad sekularizacije in razkristjanjenja sodobne družbe, v zadnjem predavanju pa je Križnik nakazal možnosti in meje, ki jih vsebuje marksistično gledanje na religijo v Sloveniji.

Nemški časopis o stanju v Sloveniji

...Država v glavnem romanja ni ovirala. Na mejnih prehodih z Italijo so pa nekatere romarje natančno pretipali. Med drugimi se je

moral eden od urednikov Družine, Franček Križnik, podvreči pri mëjnem prehodu Kozina pri Trstu skoraj enourni carinski kontroli in celó telesni preiskavi. Te preiskave so zbudile pri romarjih ogorčenje.

V slovenski Cerkvi se sprašujejo, v kakšni meri naj bi bile neobičajne preiskave na meji uresničevanje groženj, ki jih je izrekel konec prejšnjega meseca predsednik „Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije“ Mitja Ribičič na seji koordinacijskega odbora: člani katoliške Cerkve si bodo sami škodili, če bodo skušali še naprej zaostrovati odnose med Cerkvijo in državo. Na isti seji je predsednik Komisije za odnose z verskimi skupnostmi, prejšnji jugoslovanski poslanik pri Vatikanu, Stane Kolman spet očital katoliškemu časopisu Družina „politizacijo“ njenega poročanja. Obdolžil je neimenovane „posameznike“, češ da se v cerkvenem tisku izražajo bolj polemično. Te „polemične tone“ naj bi potem ponavljali na bogoslovni fakulteti in na zborovanjih v tujini. Poznavalci ne dvomijo, da sta s „posamezniki“ mišljena profesor dr. Franc Rode in urednik Franček Križnik (Frankfurter Allgemeine Zeitung, 2. 11. 1979)

Iz pisma nadškofa Pogačnika sobratom za november 79

Tatvine cerkvenih umetnin so pogoste. Znano je tudi, da so duhovniki v prejšnjih časih veliko umetnin kar pokurili, ker niso poznali njihove vrednosti. Dogaja se pa tudi danes,

da duhovniki stare kipe in slike kljub cerkveni prepovedi prodajajo ljubiteljem in zbirateljem starin, pa tudi malomarno skrbe za njihovo varnost. S tem navadno cerkev oškodujejo za visoke vsote denarja. Brezvestni zbiratelji pa na račun cerkvenega bogastva kopičijo zaklade. Vešči tatovi so iz razpadajočih in slabo zavarovanih cerkva odnesli mnogo slik in kipov. Naročeno je bilo, naj oskrbijo fotografije vseh umetnin v cerkvi in strogo je prepovedano prodati brez dovoljenja škofijskega ordinariata kakšen predmet, ki je cerkvena last.

Iz pisma nadškofa Pogačnika sobratom (december 79)

Verni zakonci večkrat tožijo, da ravnanje spovednikov glede zakonske morale ni enotno. Slišati je bilo celo, da nekateri spovedniki, zlasti mlajši, ta vprašanja kar preidejo in ne oblikujejo vesti zakoncev.

Odgovornost je velika. K grehu molčati ali ga spregledati je tudi greh. Nujno priporočam, da ponovite moralni nauk o zakonski moralni, posebno poglavje o zakonskem onanizmu, naravnem in tehničiranem. Ne pozabimo, da je treba penitenta, če obstaja upravičena sumnja, po tem grehu previdno vprašati. Pri današnji moralni je ta sumnja skoraj vedno upravičena.

Znova preštudirajte okrožnico o pravilnem urejevanju rojstev Humanae vitae, tudi uvod v slovenski prevod, preberite spet tudi pismo jugoslovanskih škofov.

Januar — mesec verskega tiska

V vseh slovenskih škofijah so obhajali januar kot mesec verskega tiska. Vodilna misel in geslo je bila: „Verski tisk nas oblikuje in povezuje.“ Škofje so kar najbolj priporočali vsem pastoralnim delavcem mesec verskega tiska in jih prosili za podporo in sodelovanje. Prosili so jih, naj se zavzemajo za razširjanje verskih listov in knjig, naj jih vernikom priporočajo in ponovno opozarjajo nanje. Mesec verskega tiska naj bi tudi poživil zavest, kako zelo smo vsi potrebni verskega tiska.

Novi stiški opat

Samostanska skupnost slovenskih cistercijanov je 29. novembra izvolila za svojega novega opata p. dr. Antona Nadraha. Novi opat je že 9 let profesor dogmatike na ljubljanski teološki fakulteti. Zaradi bolehnosti je dosedanji opat p. Rafael Ašič, ki je vodil samostansko skupnost 16 let, prosil za razrešitev opatske službe.

Umrli duhovnika

P. Inocenc Končnik

Novembra je umrl v minoritskem samostanu na Vidmu pri Ptujju p. Inocenc Končnik. Rojen je bil pri Sv. Marku niže Ptujja, 1927 vstopil v minoritski red, 1934 bil posvečen v duhovnika in deloval najprej v Ptujju, potem na Vidmu pri Ptujju. Med vojno je bil kratek čas v Ljub-

ljani, potem pa do leta 1971 v ZDA, kjer je na različnih krajih deloval v dušnem pastirstvu. Zadnja leta je preživel v domovini.

Franc Govekar

1. decembra 1979 je v Zapogah pri Vodicach umrl najstarejši aktivni župnik nadškofije Franc Govekar v 97. letu starosti. Rajni se je rodil v Smledniku 1883, bil posvečen v duhovnika 1906 in opravljal duhovniško službo 73 let: Kaplan v Sv. Križu ob Krki, v Sodražici, Sostrem in Dobu, 4 leta prefekt v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano, župnik v Planini, v Lomu, na Homcu, med vojno pregnan v djakovski škofiji, od 1945 do smrti pa v Zapogah.

Posvetitev diakonov

Na 4. adventno nedeljo, 23. XII. 79, je nadškof Pogačnik posvetil v diakone 9 bogoslovcev ljubljanske nadškofije.

Film Krč

Krč, najnovejši slovenski film, naj bi bil film o slovenskem podeželju. O vasi, ki umira, o trgu, ki životari. Zemljo ljudje zapuščajo. Tisti, ki ostajajo, so ljudje brez podedbe, zapiti in omejeni. Krajevno politično vodstvo se zadovoljuje s prosjačenjem in upanjem na industrializacijo... Edino upanje je mladi predsednik mladine, ki je energičen, sposoben in podjeten. Ta

je edini vseskozi pozitiven junak filma. In kdo je njegov nasprotnik? Niti okostenela krajevna birokracija niti otopelost vaščanov, ampak — katoliška Cerkev. Njen predstavnik je mlad kaplan, ki se oblači „po kavbojsko“ in se podi okrog na motorju. Je moralno pokvarjen: Njegov okus sega od priseljene učiteljice do zapeljevanja mladoletnic in do homoseksualnosti. Poleg tega kaplan izkorišča še delo duševno zaostalih, rovari med brezposelnimi in izkorišča svojo službo, da bi se polastil zemlje umirajočega kmeta. Skratka: duhovnik je brezvesten in popolnoma negativen junak filma. Da je vse njegovo govorjenje in ravnanje izredno neprepričljivo in psihološko neizdelano, s tem se ustvarjalci filma najbrž niso belili las. Raje se zadovolje z neizrečeno (a filmsko jasno izraženo) sodbo, da bi bilo v slovenski „velevasi“ naenkrat vse dobro, če bi „sile socializma“ uspele zlomiti moč Cerkve in njenega vpliva na ljudi. („Družina“, 1979, 43).

100-letnica slovenskih lazaristov

Štiridnevno slovesnost ob 100-letnici prihoda slovenskih lazaristov v Ljubljano so končali 30. septembra s slovesnim bogoslužjem, ki ga je vodil nadškof Pogačnik. Pri večerni maši v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru je prof. Franc Rode od četrtka do sobote prikazoval delo slovenskih lazaristov in usmiljenk v Sloveniji in po svetu.

KJE JE KAJ

Leto 47

Februar 1980

UVODNIK	Pismo škofa Leniča zdomcem in izseljencem ..	65
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Marija in naš čas	68
	Ekumensko potovanje papeža Janeza Pavla II. v Turčijo	77
	Ruska pravoslavna Cerkev	81
	Latinska Amerika kot pastoralno področje (Franc Gnidovec)	91
IZ SLOVENSKE CERKVE	Znamenja in klicaji	70
	Ob brošuri „Človek in kristjan“	73
SODOBNA VPRAŠANJA	Veličina in veselje življenja (past. pismo JŠK o splavu)	83
	Ob progi Helsinki-Beograd-Madrid (Franček Križnik)	95
	Komunistična morala (Rudolf Smersu)	98
NAŠA VPRAŠANJA	Združeni v prihodnji rod! (Vinko Brumen)	101
LEPOSLOVJE	Vladimir Truhlar: Prabeseda, Vprašanje, Skrivnost, Bog	75 76
	Nezakonska mati (France Prešeren)	90
	Lončena piščalka (Emilijan Cevc)	105
V DRUŽINI	Pravila Slovenske fantovske zveze	108
ZA MLADINO	Kristus — gost v družini (Vital Vider) ...	112
	Žena — sonce družine (papež Pij XII.)	115
NOVICE	Svetovne novice	116
	Med nami v Argentini	121
	Novice iz Slovenije	124

Malo za šalo, malo zares

Gostje so ostali pri neki družini zelo dolgo na obisku. Ob odhodu so hoteli biti vljudni: „Upam, da se nismo predolgo zasedeli.“

„Ne, ne, nikakor! Ob tej uri tako in tako vsako jutro vstajamo.“

Na škotov vrt zaide sosedova kokoš.

„Pojejmo jo za kosilo!“ pravi žena.

„Počakajmo do jutri,“ reče mož, „morda nam znese še jajce za zajtrk.“

„Adam in Eva sta bila čudovit zakon.“

„Zakaj?“

„Adamu ni bilo treba nenehno poslušati, koliko boljših mož bi lahko ona dobila, Evi pa ne, kako dobro je znala njegova mama gospodinjiti.“

— — —
Snubec stoji s šopkom v roki pred materjo svojo izvoljenke.“

„Torej vi si želite mene za taščo?“
„Tistega ravno ne, pač pa vašo hčerko za ženo.“

— — —
„Ti si se pa prejšnje čase vse lepše oblačil, kot se sedaj.“

„Kako moreš to reči, saj imam na sebi isto obleko kot včasih?“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsible: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual No. 1.313.507

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je do 31. marca 1980: 65.000 pesov; v ZDA in Kanadi 25 dolarjev; v Avstriji 300 šilingov; v Italiji 20.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

ZA BOGOM NAJRAJŠI MARIJO ČASTIM

Za Bogom najrajši Marijo častim,
ji hočem prepevati, dokler živim,
ker Mati je božja, Kraljica neba,
za grešnika vsakega milost ima.

Nebeški Gospod je Marijo izbral,
Device in Matere slavo ji dal.
V naročju preljubega Sina drži,
za nas ga z ljubeznijo rajsko goji.

Še smrtna težava mi strašna ne bo,
če gleda me materno tvoje oko,
če z milostno roko obrišeš obraz,
če v srcu „Marija!“ bo zadnji moj glas.

Za Bogom najrajši le tebe častim;
zato se, Marija, ti ves izročim.
O ljubljena Mati, to prosim lepo,
le varno me vodi za sabo v nebo.

